

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 126, ЧИСЛО 8, П'ЯТНИЦЯ, 22 ЛЮТОГО 2019 РОКУ

1893

Vol. 126, No. 8, FRIDAY, FEBRUARY 22, 2019

\$2.00

УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗОВІ – 125 РОКІВ

Ми змогли! Ми здійснили це!

Стефан Качарай,
Президент/Головний Виконавчий Директор
Українського Народного Союзу

Шановна союзова громадо! Дорогі брати і сестри, українці і українки! Сьогоднішній день, 22 лютого, приніс нам великий привід для радості і для гордості за американське українство, котре від далекого 1894 року успішно провадить своє організоване життя. Відкладімо на хвилинку всі наші справи і вслухаймося в цю знамениту дату – понад голови декількох поколінь долинає до нас голос історії, голос наших незабутніх дідів і прадідів: „Ми змогли! Ми здійснили це!“.

У нашому американському щоденному бутті це дуже звична фраза – татусі й мамусі, дідуся й бабусі часто чують її від маленьких внуків: „We did it!“, „Ми зробили це!“, – тішаться діти, зробивши те, чого їх терпеливо навчали старші.

А тоді, наприкінці XIX ст., перші прибульці з українських країв не мали в кого навчитися, не мали від кого перебрати корисний досвід задля легшого входження в незнайому американську дійсність – мусіли цей досвід самі вистраждати. Крок за кроком навчали себе

самі, прислухаючись хіба до власного інстинкту виживання, що підказував їхній свідомості нову, нечувану раніше вимогу – слухатися розумніших, освіченіших і гуртуватися довкола них.

І це також є підставою для нашої національної гордості – що було кого слухати, було довкола кого гуртуватися, було за ким іти: для кожної ділянки громадського життя – економічної, церковної, культурної, освітньої – знайшлися видатні провідники, світочі, які ясно бачили дорогу, бачили, від чого і до чого належить вести громаду і з чого починати цю історичну, кризь віки, ходу.

„Ми здійснили це!“ – вперше прозвучало 15 вересня 1893 року, коли о. Григорій Грушка зі своїми самовідданими однодумцями видав перше число „Свободи“, загальногромадської трибуни, покликаної проголосити ідею утворення Українського Народного Союзу і запалити нею людські серця. Буквально через декілька місяців ідея – дуже нова, дуже незвична для тодішніх русинів – вже дістала практичне втілення. І не може нас нині не вразити надзвичайна духовна сила тих наших піонерів всегромадського об'єднання, їхня здатність поєднати національні ціннос-

ті з загальнолюдськими: від свого першого числа „Свобода“ – а з нею вся громада – стала сповідувати винесений на першу сторінку, як кредо, вічний заповіт Тараса Шевченка – „Учіться, брати мої, думайте, читайте, і чужому научайтесь – свого не цурайтесь“. Так само, пам'ятаючи непроминальну Кобзареву науку і його очікування „Вашінгтона з новим і праведним законом“, днем засну-

(Закінчення на стор. 16)

ПРОВІДНА ТЕМА ДНЯ

Такий ось „найновіший“

Петро Часто

Отже, всіх зареєстрованих кандидатів на президентський пост – 44. Незалежні експерти – якщо в Україні такі взагалі такі є – кажуть, що у цій абсурдній кількості слід вбачати лукаву політтехнологію: мовляв, на такому широкому тлі ледве відомих публіці прізвищ люди зупинять пильнішу увагу на найбільш упізнаваних.

Соціологічні висліди станом на 10 лютого: найбільшу підтримку від потенційних виборців має комічний артист Володимир Зеленський (21.9 відс.), на другому місці – Юлія Тимошенко (19.2 відс.), далі йдуть чинний Президент Петро Порошенко (14.8 відс.), Юрій Бойко (10.4 відс.), Анатолій Гриценко (8.4 відс.) і Олег Ляшко (6.5 відс.). Це, знову ж таки, – якщо повіримо, нібито в Україні можна покласти на політичну незаангажованість соціологічних служб.

А швидше за все – не варто цього робити. Інакше доведеться думати, що українське суспільство вже зовсім сказалося, у такі складні часи готове віддати кермо держави в руки нехай і популярного, але ж невігласа. Та якби ж то тільки це. Інтуїтивний невіглас може зібрати довкола себе мудрих порадників, й вони вбере-

(Закінчення на стор. 17)

Владика Борис Гудзяк призначений на Митрополита Філадельфійського

Служба комунікації УКУ

ВАТИКАН. – 18 лютого в Апостольській Столиці повідомили, що Святіший Отець Фран-

циск благословив рекомендацію Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви

(Закінчення на стор. 14)

Владика Борис Гудзяк виступає на Майдані Незалежності під час Революції Гідності.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ США збільшують допомогу Україні

ВАШІНГТОН. – 16 лютого Президент США Дональд Трамп підписав схвалений Конгресом бюджетний пакет законодавчих актів, який суттєво збільшує допомогу Україні на 2019 рік – майже до 700 млн. дол. Пакет включає закон щодо асигнувань Державного департаменту, закордонних операцій та суміжних програм на 2019 фінансовий рік. Переважну частину додаткових коштів, буде спрямовано на надання військово-технічної підтримки Україні. (Посольство України в США)

■ Кузьо критикує Тимошенко

БРЮСЕЛЬ. – Занепокоєння Вашингтону і Брюсселю з приводу кандидатури колишнього прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко на посаду президента є результатом браку ясності щодо її внутрішньої і зовнішньої політики, заявив 14 лютого політолог Тарас Кузьо у статті для видання „EUObserver“. Він нагадав, що після Євромайдану партія Ю. Тимошенко „Батьківщина“ різко виступала проти ключових змін, пов'язаних із умовами Міжнародного Валютного Фонду, США та Євросоюзу. Нещодавно вона грубо розкритикувала д-р Уляну Супрун, яка викоринює корупцію у сфері охорони здоров'я, здивувавши багатьох словами, що У. Супрун родом зі США „поставлена іноземцями, щоб проводити експерименти над українцями“. „Суперечливі позиції Ю. Тимошенко призводять до питань про те, в який бік вона вестиме Україну, якщо стане президентом“, – вважає Т. Кузьо. (Радіо Свобода)

■ Канада дає гроші на вибори

ОТАВА. – Проведення відкритих та чесних виборів в Україні є зовнішньополітичним пріоритетом для Канади, яка направляє своїх спостерігачів до країни. Про це Міністер закордонних справ Канади Христя Фріланд сказала 16 лютого в ході Українського обіду, що відбувся у Мюнхені. „Ми витратимо 25 млн. до. на підтримку українських виборів. 50 канадських спостерігачів прибули в Україну цього тижня, й вони будуть в Україні до виборів, ще більш як 100 канадців прибудуть в Україну до самих виборів“, – заявила Х. Фріланд. („Укрінформ“)

■ Держава віддала „Укренерго“

КИЇВ. – 15 лютого Міністер фінансів України Оксана Маркарова підписала наказ про перетворення державного підприємства „Укренерго“ на акціонерне товариство. Міністерство розпочало приведення у відповідність всіх договорів з міжнародними фінансовими організаціями для прискорення вибірки фондів і прогресу в здійсненні проектів, які підвищать ефективність роботи. („Укрінформ“)

■ Можливі зміни у церковному календарі

ЧЕРНІВЦІ. – Митрополит Київський і всієї України Епіфаній не виключає перенесення деяких церковних свят. Про це він заявив 16 лютого під час візиту на рідну Буковину. „Ми будемо поступово, тверезо, втілювати певні реформи в житті Церкви. Це не буде відбуватися швидкими темпами. Але я вірю, що навіть у питанні календаря, який теж не є догмою, ми можемо приймати відповідні зміни. Як тільки побачимо, що суспільство готове до цих змін. Але це покищо не на часі. Ми повинні проводити просвітницьку роботу, пояснювати, щоб український народ розумів, що календар – це не догма“, – сказав митрополит. („Укрінформ“)

■ Пенсії підвищать 1 березня

КИЇВ. – З 1 березня розмір пенсійних виплат зросте на 17-20 відс. Про це заявив 16 лютого Віце-прем'єр-міністр України Павло Розенко. „Це одна з найголовніших позицій реформи, яку було запроваджено. Тепер, незважаючи ні на що, у березні місяці, щороку 1 березня буде проводитися осучаснення пенсійних виплат. Це вперше за останні п'ять-сім років ми прийшли до такого процесу, коли можемо гарантувати осучаснення пенсій всім категоріям громадян“, – заявив П. Розенко. (Урядовий портал)

КИЇВ-БУДАПЕШТ

Вигідна інтерпретація

Володимир Кравченко

Будапешт не полишає надій вийти переможцем у зтяжньому конфлікті з Києвом через український Закон „Про освіту“.

Гостра фаза конфронтації минула, однак, системна проблема у двосторонніх взаєминах залишилася. І щоб примусити українську владу не тільки зберегти ексклюзивні умови життя угорської діаспори в Україні, а й значно розширити права закарпатських угорців, уряд Віктора Орбана намагається використовувати всілякі засоби. У тому числі й чинячи тиск на Київ через одного з ключових українських зовнішньополітичних партнерів — Вашингтон.

Якщо судити з недавніх повідомлень угорської преси, то в американській позиції стосовно угорсько-українського конфлікту відбулося серйозне зміщення акцентів. Мовляв, Вес Мічел, який останні дні добуває на посаді помічника Державного секретаря з питань Європи і Євразії, наприкінці минулого року заявив угорським дипломатам, що в конфлікті Києва і Будапешту американська сторона поділяє позицію останнього.

Інформація про це з'явилася у статті, присвяченій угорсько-американським стосункам і опублікованій 31 січня на веб-сторінці угорського центру журналістських розслідувань „Direkt36“. Зокрема в матеріалі переповідається телеграма, буцімто надіслана в Будапешт Послом Угорщини у Вашингтоні Ласлом Сабо за підсумками розмови між В. Мічелом та заступником голови Міністерства закордонних справ Угорщини Левенте Мадяром, що відбулася 18 грудня минулого року.

Як повідомляє „Direkt36“, угорський дипломат пише, що „американська сторона тепер згідна з позицією Угорщини стосовно націоналістичної позиції України і небезпечного прецеденту, який може створити її закон про освіту“. Посол також зазначає, нібито В. Мічел заявив: „Заперечення Угорщини щодо закону України про освіту, які стосуються меншин, — законні, і США постійно порушують це питання перед

українською стороною“. За словами Л. Сабо, Мічел сподівається, що український уряд скоро поступиться.

Але чи справді у позиції Вашингтону змістилися акценти, як це стверджується в резонансній публікації „Direkt36“?

Нагадаємо, що після ухвалення закону про освіту Сполучені Штати з розумінням поставилися до дій української влади, яка прагне повноцінної інтеграції національних меншин в українське суспільство. Але для Вашингтону принципово, щоб імплементація статті 7 цього закону, яка стосується мови навчання, не шкодила основним свободам громадян і правам національних меншин. Паралельно американська сторона заявляла: Угорщина має самостійно врегулювати свої розбіжності з Україною й не використовувати в цій суперечці НАТО.

У відповідь на звернення DT.UA („Дзеркало тижня“), прес-служба Посольства США в Україні заявила: „Ми не коментуємо й не підтверджуємо так звані витікання документів, що буцімто описують дипломатичні дискусії між Сполученими Штатами та іншими країнами“.

Своєю чергою, кілька українських дипломатів стверджують, що оприлюднена угорськими журналістами інформація не відповідає дійсності. „Викладене у статті трактування позиції Вашингтону не підтверджується діями. Не було жодного тиску з боку американців, щоб ми змінювали закон про освіту“, — прокоментував ситуацію один з наших високопоставлених співрозмовників.

Інший звернув увагу на те, що В. Мічел відомий своїм серйозним захопленням Австро-Угорщиною і завжди „з розумінням“ ставився до угорців. Саме з В. Мічелом пов'язують зміни в політиці Вашингтону щодо Будапешту: на відміну від адміністрації Барака Обами, адміністрація Дональда Трампа утримується від жорсткої критики уряду В. Орбана за його внутрішню політику. Й описуючи відставку помічника Державного секретаря, „Direkt36“ зазначає:

(Закінчення на стор. 14)

ТОЧКА ЗОРУ

„Північний потік-2“ – це не про газ, а про війну

Віталій Портников

Компроміс, який був досягнутий між Німеччиною і Францією щодо будівництва газопроводу „Північний потік-2“, став зрозумілим після засідання комітету постійних представників Європейського Союзу і Європейського Парламенту.

Зміни в європейській Газовій директиві щодо поширення правил, обов'язкових для газопроводів всередині Європейського Союзу, на газопроводи третіх країн, поширюється і на „Північний потік-2“. Однак, регулятором цих правил стане країна, по території якої проходить горезвісний маршрут доставки газу – тобто Німеччина. Берлін отримує право робити винятки з Газової директиви, однак, тільки після перевірки і схвалення цих винятків Європейською Комісією. Саме за Брюсселем, а не за Берліном залишається останнє слово.

У Німеччині досягнутий компроміс сприймають з полегшенням. І тому, що без нього реалізація проекту „Північний потік-2“ може зупинитися. І тому, що цей компроміс засвідчує прихильність Берліну до своїх зобов'язань. І тому, що компроміс Німеччини і Франції покликаний довести, що мова йде виключно про економіку, а не про політику.

Залишилося тільки дізнатися, як цей досягнутий компроміс будуть сприймати у Москві. Тому що для Кремля „Північний потік-2“ – ніякий не бізнес, а політика у чистому вигляді. Бізнес для Володимира Путіна – постачання нафти, а газ використовується виключно як політична зброя. І те, в чому давно переконалися українці, чомусь стало новиною для німців та інших наївних європейців.

Будівництвом „Північного потоку-2“ Кремль

намагається досягти трьох простих цілей – посилити енергетичну залежність країн Західної і Північної Європи від Москви, підірвати економічний потенціал країн Центральної Європи шляхом позбавлення їх прибутків від транзиту і розв'язати собі руки для повномасштабної війни на території України.

„Північний потік-2“ – це не про газ. Це про війну. А необхідність у такій війні зростає на тлі неминучого зубожіння населення Росії. Виходить, що Берлін однією рукою підтримує санкційну політику проти агресора, підштовхує В. Путіна до війни, а іншою – підтримує будівництво „Північного потоку-2“ – створює умови для такої війни. Який вияв стратегічного мислення!

Але тепер ситуація може змінитися. Якщо Берлін вирішить розвивати „Північний потік-2“ саме як бізнес-проект, то чи викличе це розуміння у Москві? А якщо Берлін вирішить допомогти Кремлеві і запровадити тільки ті виключення, які полегшать В. Путінові реалізацію його політичних плянів, то чи викличе це розуміння у Брюсселі?

І тут багато що залежатиме від зусиль тих, хто розуміє небезпеку будівництва „Північного потоку-2“ і суть намірів Кремля, від зусиль американської, польської, української дипломатії, від нових санкцій – також і проти західних компаній, які беруть участь у реалізації проекту.

Ні, боротьбу ще не закінчено. І якщо навіть змію не зупинити, її ще можна позбавити отруйного жала.

„Газета по-українськи“

Віталій Портников – український політичний аналітик, публіцист, Київ.

СУСПІЛЬСТВО ВИМАГАЄ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Іспит на тему „Гандзюк“

Іван Примаченко

„Хто замовив Катю Гандзюк?“ – це новий універсальний іспит на порядність. Як колись „чий Крим?“. Здавалося б, прості запитання. А як багато відповідей, чи відсутність відповіді, говорить про людину.

Наприклад, батько Каті та активісти ініціативи „Хто замовив Катю Гандзюк?“, називають ймовірними замовниками вбивства голову Херсонської облради, партійця Юлії Тимошенко Владислава Мангера та партійця „Блюку Петра Порошенка“ голову Херсонської обласної державної адміністрації Андрія Гордєєва. Ті самі активісти, які схопили за руку аваківську поліцію на тому, що вона намагається повісити цей злочин на невинну людину, а потім визначили організатора вбивства і вже почали публікувати докази своїх звинувачень.

А от у старих політиків на це запитання відповіді після піврічного розслідування немає зовсім. Одні мовчки втікають від активістів через чорний хід. Інші засмічують інформаційне поле істериками про те, що саме порушення цього питання є провокацією. Треті посилають „беркутів“ бити активістів ногами, називаючи їх по-московськи – бандерами.

Тим часом повільно, але невідворотно, у людей починає уриватися терпець. Раніше ми вважали, що у старій генерації політиків не вистачає елементарного – сумління. Але все більше виглядає, що в них щез ще й інстинкт політичного самозбереження.

Бо суспільству набридло чути нахабну брехню, що Ю. Тимошенко і П. Порошенко не можуть зняти з посад власних партійців, що підозрюються в жорстокій розправі. Враховуючи, що всі необхідні для цього уповноваження в них є. Коли громадські активісти розслідують справу швидше і ефективніше за офіційне слідство, а слід-

ство зайняте покриванням злочинців – від цього починає закипати кров. Українці не для того п'ять років воювали з путінськими окупантами, щоб їх в тилу по-звірячому вбивали знахабнілі бандити, що прикрилися високими посадами.

Старі політики не вірять, що активісти щиро хочуть знайти замовників вбивства К. Гандзюк – вони марять параноїдальними підозрами про замовні політичні кампанії і намагаються перекидати відповідальність один на одного. Вони нездатні збагнути, що вимагати справедливості можна не за гроші. Вони не розуміють, що українці, які жадають покарання вбивць, не хочуть стати наступними жертвами. Саме так і станеться, якщо навіть така резонансна справа за лічені місяці до виборів не приведе до арештів тих, хто все це задумав. Чим довше старі політики мовчатимуть у відповідь на запитання „Хто замовив Катю Гандзюк?“, тим жорсткіше його ставитимуть знов і знов.

Японський письменник Акутагава Рюносукє писав, що людське життя нагадує коробку сірників: поводитися з ним серйозно – смішно, поводитися легко – небезпечно. Ніхто не звертає уваги на сірник – аж поки від нього не починається велика пожежа. Суспільство втомилося від брехні, лицемірства і дрібних компромісів з великим злом. Українці вимагають результатів. Відсторонення від влади підозрюваних, чесного слідства, арештів і вироків. Не після виборів, а зараз. Не шісток, а замовників і тих, хто їх покривав.

Якщо старі політики хочуть мати майбутнє, їм доведеться пройти іспит на тему „Гандзюк“. Для цього досить відповісти на просте запитання: хто ж замовив Катю?

„Газета по-українськи“

Іван Примаченко – співзасновник п'ятничної платформи безкоштовних онлайн-курсів Prometheus, Київ.

ТРИВОЖНІ СИГНАЛИ

Що все це значить?

Сергій Грабовський

Поліцей звалює на землю учасника недавньої акції протесту в Києві, кричить йому російською мовою „Лягай, бандеро!“ і б'є ногою. Двоє у цивільному підходять до іншого учасника акції „Хто замовив Катю Гандзюк?“, присутнього на виборчому форумі Петра Порошенка, не пред'являючи документів, забирають і розривають плякат з вимогою покарати замовників убивства й конфіскують мобільний телефон, на який той хотів їх сфотографувати. На лєтєвищі „Бориспіль“ затримують одного з засновників ініціативи „Хто замовив Катю Гандзюк?“, який повертався з Італії, де брав участь в акції біля тамтешнього маєтку Міністра внутрішніх справ Арсена Авакова, на огорожі якого розмістили фото активістів, які стали жертвами нападів і чий справи досі не розслідувано. З відділку поліції, до якого підійшли активісти, раптово вибігли молодики в спортивному одязі й почали б'ювати активістів...

Скажіть, вам це нічого не нагадує? П'ять років тому така стилістика дій силовиків і влади, врешті-решт, вибухнула пляшками з „коктейлем Молотова“ та бойовими діями спочатку на вулицях і площах столиці, а потім і в Харкові, Донецьку, Луганську, Одесі, Маріуполі й інших українських містах. Здавалося, що ті „дві України“, про які наприкінці ХХ ст. першим почав писати Микола Рябчук (утім, якщо бути точнішими – то Україна і Малоросія), після страхітливих і кривавих подій уже не є актуальним мислительним конструктом, за яким стоїть реальність. Але ні – як бачимо, чимало з того, що повинно було змінитися безповоротно, залишилося незмінним і наразі ставить під загрозу завоювання Революції Гідності. З відповідними наслідками для суспільних настроїв, і не лише у виборчий період.

Чимало коментаторів, критично ставлячись до радикалів, які брали участь у подіях, водночас наголошують: невинуватна жорстокість

тих бойовиків (інакше-бо не скажеш) нібито „нової“ поліції, які вже не раз виявляли свої нахили (наприклад, ставлячи на коліна учасників акцій протесту), є небезпечною для самої влади. Остання ж, судячи з усього, охоче використовує проти маніфестантів ті підрозділи поліції спеціального призначення, в яких досі служать колишні бойовики (знову скористаюся цим терміном) того „Беркуту“, який громив Майдан і вбивав учасників акцій протесту п'ять років тому, служачи злочинному режиму.

Чому молодчики з „Беркуту“ досі потрібні і Міністерству внутрішніх справ та іншим владним структурам? Бо вони зручні, вони безвідмовні, вони, не „вчищені“ вчасно з силових структур, упевнені в тому, що їм усе зійде з рук. А на виборах, судячи з усього, вони готові виконати будь-яку „чорну роботу“, хоч би що казав там очільник А. Аваков (до речі, в яких це країнах прийнято, щоб високопосадовець такого ґатунку мав маєток за кордоном?). І наявність непоодиноких „беркутів“ у лавах підрозділів спеціального призначення (до речі, де судові процеси над тими, хто вбивав на Майдані, та їхніми пособниками?), як відзначають коментатори, є міною сповільненої дії під нестійку українську демократію, бо вихованці „школи Януковича та Захарченка“ були і є не лише садистами, а й п'ятою колоною Володимира Путіна (про те, що ідеологія путінізму досі живе серед них, якраз і засвідчує вигук: „Ложись, Бандеро!“). Чи й справді „беркути“ задають тон і виховують особовий склад підрозділів спецпризначення, як дехто пише? Тоді масштабні зіткнення та кров на вулицях українських міст неминучі.

Утім, не все так погано, як може здатися.

Під тиском громадянського суспільства затримані учасники зіткнень зі спецпідрозділами поліції невдовзі були відпущені. Проти садиста, який бив ногою по голові покладеного на землю активіста, обіцяють поруши-

(Закінчення на стор. 19)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Подбали про поранених левів

ЗАПОРІЖЖЯ. – У Запоріжжі знайшли притулок і порятунок хижачи-переселенці, в тому числі з Донецької області. Центр реабілітації диких тварин створено у місті Василівка, за 60 кілометрів від Запоріжжя. Тут живуть колишні циркові артисти, екзотичні домашні улюбленці, хижачи-переселенці, яких привезли з Донецької області. Господарі Центру реабілітації – Олександр та Олена Пилишенки. Сьогодні у Пилишенків є тигри, леви, ведмеді, пантера, єнотовидні собаки та багато інших тварин. („Укрінформ“)

■ Шахрай ошукав пенсіонерів

КИЇВ. – 16 лютого столичні поліцейські викрили шахрая, який ошукав понад 20 пенсіонерів, виманивши у них гроші ніби на установку газового лічильника. Було затримано 26-річного місцевого мешканця, який називався працівником газової служби та пропонував зі знижкою встановити лічильник. Пенсіонери погоджувалися і віддавали гроші. („Укрінформ“)

■ Представили роман про Липинського

ВІДЕНЬ. – Українська письменниця Тетяна Малайчук 15 лютого представила у Відні німецький переклад свого роману „Забуття“. Центральною постаттю твору є В'ячеслав Липинський, який став українським політиком і дипломатом, очоливши, зокрема, перше Посольство Української держави у Відні. 22 грудня 2018 року у віденському готелі „Bristol“ за сприяння Посольства України в Австрії було урочисто відкрито меморіальну дошку на згадку про першу українську дипломатичну місію у Відні, яка саме в цьому готелі почала свою роботу 100 років тому. („Укрінформ“)

■ Мангера випустили під заставу

КИЇВ. – 15 лютого голова Херсонської обласної ради Владислав Мангер, якого підозрюють в організації вбивства активістки Катерини Гандзюк, вийшов з слідчого ізолятора під заставу. Суд вилучив у В. Мангера закордонні паспорти, але він може пересуватися територією України. „Я повністю готовий допомогати й спрацювати, скільки це буде потрібно слідству“, – сказав В. Мангер. Його адвокат Дмитро Ільченко заявив, що вніс заставу за свого підзахисного у розмірі 2.5 млн. грн. У ході суду сам В. Мангер ще раз наголосив, що не був знайомий із К. Гандзюк та не мав із нею конфліктів. (BBC)

■ Мосійчук проти Супрун

КИЇВ. – 15 лютого Окружний адміністративний суд Києва почав розглядати по суті позов депутата від Радикальної партії Ігоря Мосійчука до виконавчої обов'язки Міністра охорони здоров'я Уляни Супрун щодо відсутності у неї уповноважень міністра. На самому початку засідання суддя Сергій Каракашьян заявив про самовідвід і пішов у дорадчу кімнату готувати рішення. Суд задовольнив самовідвід. 18 лютого призначено нового суддю – Тетяну Сковок. У Супрун нагадала, що роботу міністерства було розблоковано і вона змогла підписати накази щодо розвезення ліків по областях та відправлення пацієнтів для лікування за кордон. (BBC)

■ Визначено найкращі книжки

КИЇВ. – 8 лютого в Українському домі відбулася 20-та церемонія нагородження переможців Всеукраїнського конкурсу „Книжка року“. Нагороду у підномінації „Краєзнавча і туристична література, етнографія, історія повсякдення, дорожні нотатки“ здобула книжка видавництва „Критика“ „Криптадії Федора Вовка: винайдення сороміцького. Етнографія сексуальності на межі XIX–XX століть“ (упорядниці Марія Маєрчик, Олена Боряк). Ще три книжки увійшли до коротких списків: „Анти-імперський вибір. Постанова українсько-єврейської ідентичності“ та „Штетл. Золота доба єврейського містечка“ Йоганана Петровського-Штерна, а також „Спадщина Кобзаря Дармограя: джерела, типологія та інтертекст Шевченкових повістей“ Олександра Бороня. („Критика“)

АМЕРИКА І СВІТ

■ Закони про виборців не мають впливу

КЕМБРІДЖ, Масачусетс. — Національне бюро економічних досліджень (NBER) оприлюднило 15 лютого висліди восьмилітніх дослідів над тим, чи закони про ідентифікацію виборців впливають на людей. Науковці – проф. Вінсент Понс з Гарвардської Бізнесової Школи і проф. Енріко Кантоні з Економічного департаменту італійського університету Больоня – прийшли до висновки, що ці закони не мають жодного негативного впливу на виборців, ні на їхню реєстрацію, ні на участь у виборах. Згідно з Національною конференцією стейтвих легіслатур, лише сім стейтів вимагають фотоідентифікацію на виборах; три стейти вимагають ідентифікацію, яка може бути без фото, а 25 стейтів питаються за ідентифікацією, але дозволяють виборцям голосувати умовно, якщо вони її не мають. („www.nber.org“)

■ Європейці критикують політику США

МЮНХЕН. — На річній конференції в Мюнхені західні союзники гостро критикували закордонну політику США. У своїй промові 16 лютого Канцлер Німеччини Ангела Меркель закинула, що США сміються Іран і Росію своїм запланованим відтягненням військ із Сирії. Вона сказала, що глобальний порядок під проводом США „розпався на багато маленьких частин“. Її промову зустріли гучними оплесками. Наступним промовцем був Віце-президент США Майк Пенс. Він запевнив альянті, що Америка дотримається своїх зобов'язань до НАТО, але підкреслив, що альянті далі замало видають грошей на оборону. Він також закликав європейських союзників піти за прикладом США і відмовитися від ядерної угоди з Іраном. („The Washington Post“)

■ „Газпромбанк“ заморозив конта Венесуелі

МОСКВА. — Російський „Газпромбанк“ вирішив заморозити банкові конта державної нафтокомпанії Венесуелі PDVSA і стримати трансакції з нею, щоб не попасти під нові санкції США, які б'ють доступ венесуельського Президента Ніколаса Мадуро до приходів за нафту. Про це агенція „Ройтерс“ довідалася 17 лютого з достовірних джерел. „Газпромбанк“ є третім найбільшим банком Росії в ділянці позичок і серед його уділовців є російська державна нафтокомпанія „Газпром“. Кремль є одним з найсильніших прихильників Н. Мадуро і 9 лютого агенція „Ройтерс“ повідомила, що PDVSA заклікала клієнтів своїх нафтових спільних підприємств вкладати гроші в конта „Газпромбанку“. Але російські фірми бояться попасти під санкції США, щоб не пошкодити своїм бізнесам. („Reuters“)

■ Наркоманів більше, ніж студентів

САН-ФРАНЦИСКО. — Міський відділ здоров'я оприлюднив цифри 30 січня, які вказують що у Сан-Франциско є приблизно 24.5 тис. наркоманів, а в шкільній окрузі є менше, ніж 16 тис. студентів у 15-ох середніх школах. У 2018 році 193 особи померли від зловживання наркотиками. Представник Департаменту здоров'я Рейшел Каган вказала, що намагання міста допомогти наркоманам через надання їм безпечних місць для вжиття наркотиків стабілізувало число смертей від цієї епідемії, яка поширилася по цілій країні. („San Francisco Chronicle“)

■ Франція не надасть акредитації „RT“

ПАРИЖ. — Французька партія президентської більшості „Вперед, Республіко!“ не надасть акредитації співробітникам російських державних засобів інформації „RT“ і „Спутнік“ для висвітлення виборів до Європарляменту. Це заявив 15 лютого директор партійної виборчої кампанії Стефан Сежурне. „Це не органи преси, а органи пропаганди на службі Кремля“, – заявив він в інтерв'ю газеті „Le Monde“. У травні 2017 року французький президент Еманюель Макрон під час першої зустрічі з російським Президентом Володимиром Путіним публічно назвав „RT“ і „Спутнік“ „органами брехливої пропаганди“. Заява була зроблена на спільній прес-конференції. Російський президент на це не відповів. (Радіо Свобода)

РОСІЯНИ – ПРО РОСІЮ І УКРАЇНУ

Знищення України як російська національна ідея

Нижче вміщуємо найістотніші уривки з більшої праці опозиційного до путінського режиму російського письменника, есеїста, перекладача богословської літератури АНДРІЯ БЕЗСМЕРТНОГО-АНЗІМІРОВА – одного з тих небагатьох росіян, котрі власними очима бачили київський Майдан днів, тижнів і місяців Революції Гідності.

Нарешті світові відкрилася заповітна російська національна ідея – недопущення України до Європи за всяку ціну. Російський державник (в перекладі на літературну російську мову – людина з агресивною імперіалістичною і тоталітарною свідомістю) страх як не любить повертати награване. Особливо, коли це вам не дощові балтійські землі, а величезна Україна з її природними багатствами і виходом до Чорного моря. Тому відповідь Москви на Майдан однозначна: Україна – наша корова і крім нас ніхто її доїти не буде. У тому числі і самі українці.

Найдивовижніше, що цю маячню, тільки своїми словами, всерйоз повторюють і багато разів цілком милі і добрі російські люди, навіть часом з вищою освітою. І нерідко сперечаються до хрипоті. „Росіяни були психологічно-культурно майже одним народом з українцями“, – сказали мені недавно. На що я відповів, що шалено радий за росіян, але що це їхні внутрішні проблеми. Оскільки українці з росіянами ніколи не були психологічно-культурно одним народом. Тому для них, українців, не має значення, ким саме були з ними психологічно росіяни. Мій опонент не знайшов, чим мені заперечити. Він ніколи не думав з цього кінця.

„Який ще Голодомор, від голоду гинули і росіяни!“ – заперечують особи, очевидно які вважають себе, слідом за Володимиром Путіним (оскільки повторюють слово в слово його аргументи), дуже досвідченими в суперечках. В такому випадку, хіба не природно було б, якщо постраждали всі – перед усіма і вибачитися, всім і компенсувати заподіяні шкоди? А не відмовлятися визнати провину центру перед регіонами і іншими націями – до того ж будучи представником тієї самої організації, яка здійснювала Голодомор в першу чергу. Якщо в Росії не пам'ятають і не поминають жертв голоду в Татарії, Башкирії і Тамбові, то це не означає, що і Україна зобов'язана забути про Голодомор.

Ні в Голодоморі (голод 1932-1933 років в Україні), ні в Ашаршиликові (голод 1932-1933 років в Казахстані) годі звинуватити навіть самих більшовиків. Бо за часів Сталіна більшовики переродилися в націонал-більшовиків, в російських більшовиків, тобто були далеко не тими, що при Леніні, Троцькому і Рикові. Націонал-комуністи, до речі, були і в Україні (Василь Блакитний, Олександр Довженко, Павло Любченко, Микола Хвильовий, Олександр Шумський), але у них було інше розуміння, не нацистське, як у Сталіна, і Кремль їх знищив. Залишилися лише російські націонал-більшовики, сталінофашисти, бо СРСР мав стати країною росіян, так що українці і казахи – дві найбільші нації після росіян (узбеки тоді не були єдиним народом) – були засуджені до винищення голодом. Сталін був виразником сподівань російських люмпенів, сірої і безликої російської маси, яка прийшла на зміну знищуваним і знищеним російським європейцям санкт-петербурзького періоду. Тому спроба представити Голодомор як просто один з багатьох злочинів сталінізму і зрівняти його з ними ж приречена на провал. Це пошуки виходу, щоб не платити за рахунками.

Цілеспрямований етноцид росіянами українців у ХХ ст. був викликаний тим, що в своїй переважній масі українці, подібно до поляків, фінів і прибалтійських народів, не підтримали більшовизму. Не можна назвати жодного великого українського революціонера-більшовика – всі більшовики з українськими прізвищами (Володимир Антонов-Овсієнко, Микола Криленко, Павло Дибенко, Микола Семашко, Олександр Цюрюпа) не тільки не мали ніякого стосунку до України, але і були зовсім русифіковані. Під час громадянської війни в Україні розпаношувалися і взагалі далекі від України люди – Георгій П'ятаков, Християн Раковський, Євгенія Бош, Федір Сергеев. На роль маріонет-

ки в „Радянській Україні“ у всеросійській партії більшовиків не знайшлося жодного українця.

Ось чому, коли після Громадянської війни в 1922 було вирішено вислати з країни „філософськими пароплавами“ неугодних діячів культури (так званий „український список“ складався з 77 осіб), вожді комунізму майже відразу прийняли рішення „про небажаність зміцнення емігрантами українського націоналістичного руху“. Висилання за кордон з українського списку було припинено, не розпочавшись. Політики і вчених України заслали у глухі місця Росії і пізніше, за Сталіна, фізично ліквідували. Був в Україні і свій Микола Гумільов – поет-авангардист Григорій Чупринка, який реально керував повстанням в 1919 році проти більшовиків на Чернігівщині і 28 серпня 1921 був розстріляний як член київського Центрального Повстанського Комітету. Це сталося через два дні після розстрілу М. Гумільова під Петроградом.

Більшовизм і членство в СРСР були українцям нав'язані силою, подібно до того, як за царя їм було нав'язано горезвісну „єдність з російським народом“, що існувала тільки в офіційних підручниках історії і умах шарлатанів і демагогів від історії. „Обурливий і безглуздий софізм – ніби можливі дві руські народності і дві російських мови!“ – писав в 1863 році Михайло Катков. І негайно використав звичний хід російської пропаганди, назвавши український національний рух частиною „польської інтриги“ і перевівши його таким чином в розряд безпосередніх політичних загроз з боку ворогів Росії. Знайомі пісні, чи не так?

Голодомор був задуманий російською адміністрацією, як акція особливої важливості, в Москві, здійснений з Москви, руками Москви і з допомогою московських багнетів і місцевих сагрівів, які були надіслані і поставлених Москвою. З метою ліквідації українців і заселення України слухняними покидьками російського суспільства – як це зробили з землями німців Поволжя, кримських татар, чеченців, калмиків, карачаївців, балкарців і ін. Що і було здійснено в східній Україні. Живе там сьогодні п'ята колона росіян, налаштованих на Москву, в буквальному сенсі співає і танцює на кістках мільйонів українських мучеників.

Все це підтверджується фактом безмежного за своїм масштабом знищення української інтелігенції в період Голодомору. Його розмах на порядок, а то й більше перевершує загальновідомий Великий Терор проти російської культури. Уявіть собі фізичну ліквідацію всього російського Срібного століття і всіх молодих письменників 1920-их років. Саме це сталося в Україні. „Були вбиті всі підряд“, – сказав мені колись мій покійний батько, який розпочинав свою кар'єру в столиці Радянської України Харкові на кіностудії „Кінорабмол“, заснованої Леонідом Луковом, котрий дивом вижив. Символісти, неоклясики, футуристи, члени об'єднань „Гроно“, „Гарт“, „Ланка“, „Арена“, „Плуг“, „Молодняк“, „Спілка письменників Західної України“ та інших були знищені майже повністю. Хто не був знищений, – покінали самогубством, як М. Хвильовий, П. Любченко, Борис Тенета, або померли на вулиці, як академік Михайло Слабченко. В історії України це так і називається – Розстріляне Відродження. Пік терору – 3 листопада 1937 року, коли в Сандормоку (Карелія) був розстріляний Лесь Курбас і з ним 198 письменників, художників і вчених з України.

Вижили буквально одиниці: Остап Вишня пройшов через 10 років концтаборів, Максим Рильський не уникнув в'язниці, Володимир Сосюра був цькований до кінця життя, Павло Тичина, якого звинуватили в українському буржуазному націоналізмі, врятувався, став-

(Закінчення на стор. 19)

ПЕРЕДВИБОРНІ ГОРИЗОНТИ**Вимога часу – єдиний кандидат від демократичної опозиції**

Андрій Юсов

Українські громадські активісти, моральні авторитети, представники середнього бізнесу виступили з ініціативою „Коаліція національної єдності SPILNO“. Її мета – допомогти демократичним політичним силам об'єднатися та висунути єдиного кандидата на президентські вибори. Це своєрідний громадський контроль, щоб тривав далі процес об'єднання демократичної опозиції, яка наразі рухається кількома колонами. З одного боку – Віктор Чумак, Микола Катеринчук, Микола Томенко, Єгор Фірсов та їхні політичні сили, які вже об'єдналися навколо кандидатури Анатолія Гриценка як кандидата в президенти. Але залишаються Андрій Садовий і партія „Самопоміч“, а також „Демократичний альянс“, „Сила людей“, інші демократичні середовища і політики.

Окремо слід згадати Святослава Вакарчука – досі невідомо, чи визначився він на користь політики, чи на користь ролі морального авторитета.

Усі вони ісповідують подібні цілі та ідеали. І виборець у них, переважно, один – проукраїнський, проєвропейський громадянин, який хоче успіху реформ у країні і не розуміє, чому демоопозиція має йти на вибори нарізно. Політики нарешті мають усвідомити, що домовлятися чи не домовлятися, підтримувати когось чи ні – вже не їхня особиста справа, а питання національних інтересів та майбутнього країни.

Об'єднання демократів і висунення від них єдиного кандидата на президентські вибори дає шанс для України на інший вибір, окрім штучно нав'язаного між Юлією Тимошенко й Петром Порошенком. Таке об'єднання дає надію тим, хто прагне рухатися вперед і хоче змінити владу в країні на більш чесну, відповідальну і демократичну. Бо одна з найбільших загроз, яка наразі стоїть перед Україною – загроза, що в найближчі п'ять років нічого не зміниться. А змін вимагають більшість українців. За даними проведеного у листопаді опитування від соціологічної групи „Рейтинг“ та Фонду „Демократичні ініціативи“, 78 відс. громадян заявили, що країна рухається в неправильному напрямку.

Держава потерпає від безправ'я, корупції, тиску силовиків. Нам терміново потрібна якісна судова реформа, зміна виборчого законодавства, прийняття закону про імпічмент, переорієнтація силових структур на захист країни від ворога, а не влади від опонентів, загалом формування підвалин правової держави. Без цього не буде ані

розвитку економіки, ані підвищення рівня життя, ані суспільної довіри. У чинній владі на це, врешті-решт, було п'ять років, та вона лише підтвердила, що вихідці з олігархічного середовища не здатні зламати систему, бо вони керуються, в першу чергу, своїми інтересами та старими політичними практиками.

Правильні кроки останніх років – рішення щодо декомунізації, захисту української мови, створення автокефальної Церкви – влада здебільшого робила під тиском громадянського суспільства, на вимогу часу та обставин. Вся країна працювала над тим, щоб відійти від Москви і стати сильнішою. Наразі складається враження, що П. Порошенко вичерпує власні можливості до змін.

За меморандумом „Коаліції національної єдності“, єдиного кандидата від демократичних сил висуватимуть методом опитування, яке мають провести три провідні соціологічні служби. А згідно з грудневим дослідженням, провідником серед представників демократичної опозиції українці хочуть бачити Анатолія Гриценка. Його підтримали 50 відс. респондентів, Святослава Вакарчука – 20.5 відс., Андрія Садового – 13.3 відс. Для більшості демократичних виборців, які хочуть продовження змін і не задовільняються наявним рівнем реформ, кандидатура А. Гриценка сьогодні є найбільш прийнятною. Вочевидь, зіграло роллю те, що А. Гриценко найбільш послідовно йде шляхом опозиційного політика, який публічно декларує свої пляни. Безумовно, наступний очільник держави мусить відновити довіру до інституту президентства, довіру до того, що Конституція – це не формальність, за нею треба жити. І так, він мусить бути компетентним для посади головнокомандуючого.

Якщо об'єднання усіх демократичних сил з якихось причин не відбудеться, цьому радітимуть в Адміністрації президента, в політичних ілах, які не прагнуть реальних змін в державі. Спільна участь демоопозиції в президентських, парламентських і місцевих виборах дозволить перезавантажити ситуацію. Це те, що зможе розбити пляни з тотального скуповування голосів і застоювання адмінресурсу, переконати регіональні та бізнес-еліти, активістів, і найголовніше – розчаровану частину українського суспільства в тому, що альтернатива в країні є.

„Українська правда“

Андрій Юсов – активіст Євромайдану, директор Школи відповідальної політики, Одеса.

НАЙБЛИЖЧІ ЗАГРОЗИ**Путін хоче скористатися виборами в Україні**

Нижче пропонуємо нашим читачам передвиборні міркування ветерана зовнішньої розвідки України, генерал-лейтенанта ВАСИЛЯ БОГДАНА, висловлені в його розмові з кореспондентом аналітичного видання „Апостроф“ Адріаном Радченком.

Найбільшою загрозою, яка виходитиме від Росії у передвиборному процесі в Україні є сам путінський режим. Це агресивний режим, що проводить політику реколонізації земель, які колись належали романовській імперії, потім Радянському Союзу, а сучасна Росія одноосібно і незаконно визнала себе правонаступником Радянського Союзу.

По-друге, в ситуації, коли Володимиріві Путінові вже стало зрозуміло, що наскоком Україну не підкорити, він вирішив скористатися ситуацією, пов'язаною з президентськими і парламентськими виборами, щоб спробувати підірвати Україну зсередини і провести на ключові політичні посади тих людей, які б кардинально змінили вектор зовнішньополітичної діяльності України в бік Росії, що сприяло б подальшій експансії путінської Росії на Захід.

У нинішній ситуації В. Путін намагається використати всі засоби. Як відомо, російським спецслужбам додатково виділено 350 млн. дол. для проведення інформаційно-підривної пропа-

гандистської і диверсійно-терористичної діяльності в Україні – їхньою метою є створення зон і осередків соціальної напруги, вкидання різноманітних дезінформаційних і компрометуючих матеріалів на певних політиків та політичні сили.

Безумовно, що у зв'язку з цим росіяни будуть досить активно використовувати кіберпростір. Висновки і заяви українських спецслужб ґрунтуються на об'єктивній і достовірній інформації. І очікування такого підходу путінського режиму до ситуації в Україні напередодні і в процесі виборів повинно було спонукати всі гілки влади для мобілізації відповідних ресурсів. Перш за все, треба вдосконалити законодавство України у цьому відношенні, особливо щодо подальшої криміналізації. Демократія – так, свобода слова – так, але є певні особливості української молоді демократії, які дозволяють нашому ворогові цим користатися і активно проводити свою під-

(Закінчення на стор. 14)

АМЕРИКА І СВІТ**■ Сенат затвердив нового генпрокурора**

ВАШІНГТОН. — Голосами 54-45 Сенат 14 лютого затвердив Вільяма Бара на пост Генерального прокурора США. Він був номінований Президентом Дональдом Трампом у грудні 2018 року. Під час сенатських переслухань 68-літній В. Бар сказав, що розслідування спеціального прокурора Роберта Мюлера про можливу змову Росії з кампанією Д. Трампа має продовжуватися без перешкод. Демократи хочуть, щоб В. Бар оприлюднив остаточний звіт Р. Мюлера, але закон вимагає лише передання звіту головному прокуророві. В. Бар вже служив на посаді генпрокурора в 1991-1993 роках за президентства Джорджа Г. В. Буша після 18-літньої кар'єри, яка ропочалася в Центральному Розвідувальному Управлінні (CIA). („NBC News“)

■ 16 стейтів судять Трампа за гроші

ВАШІНГТОН. — Коаліція 16-ох стейтів США подала судовий позов 18 лютого проти Президента Дональда Трампа та високопосадовців його адміністрації, щоб заблокувати його рішення оголосити національну надзвичайну ситуацію, яку Д. Трамп оголосив 15 лютого для того, щоб отримати фонди на побудову муру на кордоні США й Мексико. Президентське рішення дозволило б йому зужити гроші на мур, хоч Конгрес ухвалив їх на інші цілі. Позов подали стейти Каліфорнія, Кольорадо, Конектикат, Делавер, Гаваї, Іліной, Мейн, Мериленд, Мінесота, Невада, Нью-Джерзі, Нью-Мексико, Нью-Йорк, Орегон, Вірджинія і Мишиґен. За винятком Мериленду, де є республіканський губернатор, усі вони мають демократичних губернаторів і генеральних прокурорів. Стейти кажуть, що рішення Д. Трампа спричинить їм фінансові втрати у мільйони доларів, які були призначені для стейтів. Справа може еventуально опинитися у Верховному суді США. („Reuters“)

■ Зростає фінансовий оптимізм американців

ПРИНСТОН, Нью-Джерзі. — Відома компанія опитувань „Гелуп“ оприлюднила 11 лютого висліди свого опитування про думки американців про свою фінансову майбутність. Оптимізм американців зріс до найвищого пункту за останніх 16 років: 69 відс. кажуть, що за рік вони будуть фінансово у кращому стані. Щодо недавнього минулого 50 відс. опитуваних сказали, що їм краще поводить тепер, ніж рік тому. Цей оптимізм охоплює майже всі більші демографічні групи за винятком демократів, котрі більшістю (37 відс. проти 32 відс.) вважають, що їм тепер гірше поводить. Натомість республіканці великою більшістю (68 відс. проти 10 відс.) кажуть, що їм тепер краще фінансово. („www.gallup.com“)

■ Обкрадали неприбуткову організацію

МЕДІЯ, Пенсильванія. — Стейтова поліція Пенсильванії заарештувала 37 працівників і чотирьох начальників неприбуткової організації „Елвін“, яка допомагає людям з інтелектуальними вадами. Представники поліції повідомили, що 16 січня всім заарештованим висунено звинувачення у крадіжці та інших пов'язаних злочинах у зв'язку з обманом: протягом майже двох років ці працівники фальшиво вписували на своїх робочих фінансових звітах додаткові години праці, начальники підтверджували ці цифри, а відтак всі ділилися незаробленими грошми, загальна сума яких перевищила 920 тис. дол. Поліція розпочала своє розслідування ще в травні 2017 року. („The Philadelphia Inquirer“)

■ Папа секуляризував колишнього кардинала

ВАТИКАН. — Апостольська столиця повідомила 16 лютого, що Папа Франциск секуляризував колишнього американського кардинала Теодора МекКерика після того, як Конгреґація доктрини віри визнала його винним у сексуальних злочинах проти неповнолітніх і дорослих осіб. 88-літній Т. МекКерик, колишній архієпископ Вашингтону, став найвищим церковним достойником, котрий отримав цей найвищий ступень церковної кари. У липні 2018 року Папа позбавив його кардинальської гідності. („Associated Press“)

Наша велика історія

Сьогодні виповнюється 125 років від дня заснування Українського Народного Союзу на північно-американському континенті. Саме з того дня бере свій відлік історія української громади у США. Тобто з моменту – застановимося над цією думкою – свідомого об'єднання прибульців з різних українських країв у спільну громадсько-допомогову організацію задля подвійної мети – задля легшого й успішнішого входження в абсолютно нове для них, абсолютно інакше американське суспільство, і водночас – задля збереження своєї етнічної ідентичності.

Відомо, що перші шукачі ліпшої долі з Галичини, Закарпаття, Буковини ступили на американську землю ще наприкінці 1870-их років. Окремі українці навіть раніше. Скажімо, киянин отець Андрій-Агапій Гончаренко опинився у Бостоні в січні 1865 року, згодом переїхав до Каліфорнії. Ми дещо знаємо про нього лише завдяки тому, що залишив по собі слід „чорним по білому“ – видавав газету „Аляска Геральд“. Також і про героя Громадянської війни і особистого товариша Авраама Лінкольна генерала Івана Турчина ми б нічого не знали, якби не польські автори, які зробили з цього легендарного українця поляка, дарма що американці називали його „Відважним козаком“.

Є ще спорадичні свідчення про присутність українських людей в різних американських штатах і канадських провінціях ще в другій половині XVII ст. Але це все ті випадкові „пазли“, з котрих годі скласти виразну документальну картину. Залишається лише пошкодувати, що багато цінного матеріалу пропало для докладного дослідження тодішніх обставин і людських долі. Оце вже на правду – тіні забутих предків.

А незабуті починаються з заснуванням УНСоюзу: його історія повною мірою збігається з історією нашої американсько-канадської діаспори. Бо кожна без винятку ділянка життя об'єднаної у цій великій організації громади задокументована. Зі сторінок „Свободи“, а відтак і „The Ukrainian Weekly“, зі щорічних союзових альманахів, з архівів сотень Відділів УНСоюзу можна безпомилково відтворити системну, багаторівневу історію американської України. Довідаємося, хто і де будував церкви, школи і народні доми, хто навчав дітей і виховував молодь, хто засновував перші хори, оркестри і драматичні гуртки, спортові оселі, пластові і сумівські табори, наукові центри і видавництва, хто не дав заглухнути українській ідеї в людських серцях і хто завдяки своїм талантам і праці здобував загальноамериканське визнання і славу.

Проте, Український Народний Союз має за собою ще більшу, ще унікальнішу заслугу – справді загальноукраїнського історичного значення, бо кидася ясне світло на дуже складне питання: чому тут, в Америці і Канаді, так швидко й успішно відбувся процес переростання української етнічної генези в генезу національну? Адже перша хвиля іммігрантів, людей з різних закутків, були слабо між собою пов'язані навіть етнічним зв'язком, вже не кажучи про національне самоусвідомлення. Й от за лічені роки, ще перед Першою світовою війною, постає духовно й культурно єдина українська громада, національно свідомо – попри другорядні етнічні, конфесійні чи мовні різниці. Як це могло статися – в той час, коли на матерій землі цей процес тривав так тяжко і так довго? Відповідь – в цьому одному слові: свобода. У пригнобленій чужими державами бездержавній Україні національна свідомість не мала можливості піднятися й набути сили. І тільки в Америці й Канаді, країнах свободи, українці довели собі і світові, що вони є єдиною, закоріненою у віки, а тому незнищенною нацією.

ІСТОРІЯ

1994: У 100-річчя УНСоюзу

Редакційна, 19 лютого 1994 року.

Коли 100 років тому з ініціативи „Свободи“ постав, як братська допомога установа, Український Народний Союз, засяг його зацікавлення і праці охоплював буквально всі ділянки життя тодішньої української громади в Америці. Український Народний Союз перший почав видавати цілий ряд самоосвітніх книжечок бібліотеки „Просвіта“, як і серію англійських творів з інформаціями про Україну, її народ, історію і культуру. Той же Союз організував хори й аматорські театральні вистави, як і став першою установою, що дбала про покращання економічного стану бідного суспільства, але в той час дбав теж, щоб на Версальську мирову конференцію, що закінчувалася Першою світовою війною, вислати відсіля українську делегацію, щоб за кулісами діяти у користь України.

Піонери УНСоюзу здавали собі справу з величезних вимог тодішнього часу, коли була ще незорена нива українського поселення на цьому континенті, і з величезних труднощів, які чекають на шляху організування тієї молоді громади. Тому з ініціативи Українського Народного Союзу постав Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК), авторизована державою українська установа, яка відіграла історичну роль у переселенні з Європи десятків тисяч українських втікачів, жертв Другої світової війни, які рятували життя від большевицької сарани, що наступала зі Сходу.

І щойно з приїздом до Америки тієї нової хвилі українських іммігрантів пішла вже швидким ходом диференціація життя і творчості українського суспільства в Америці. Щойно тоді постали окремі установи й організації, які перебрали на себе тягар праці в ділянках економіки і культури: постали українські щадниці й кооперативні банки, постали школи при церквах, виростили народні доми, відродилося на американському ґрунті Наукове Товариство ім. Шевченка, постала Українська Вільна Академія Наук, згодом постали такі перлини української культури, як Український Науковий Інститут при Гарвардському Університеті й Український Інститут Америки у Нью-Йорку. Постали музеї, заснувалися великі хори й театр з професійними силами, спортові товариства, жіночі і молодечі організації.

А втім Український Народний Союз ні трохи не втратив на значенні і впливах від отієї нової мережі українських установ і організацій. Навпаки: Український Народний Союз став неначе „шап-

кою“ для всієї тієї вже здиференційованої громади, став справжнім Батьком-Союзом. Став ним і є ним по нинішній день. Стрижнем Українського Народного Союзу було і є – українство. Членська грамота УНСоюзу є виказкою приналежності до української спільноти в Америці. Колишній головний редактор „Свободи“ д-р Лука Мишуга став ідеологом не тільки цього українського щоденника і УНСоюзу, але ідеологом української громади в діаспорі, бо його концепція „двох батьківщин“ допомогла зберегти в різних державах світу вірних Україні патріотів та водночас лояльних громадян даних країн із власними конституціями і власними правовими ладами.

Час не стоїть на місці. Процес природної асиміляції до чужомовного оточення можна припинювати, але неможливо зліквідувати. Українська діаспора корчиться, бо й природний приріст менший, як відхід у засвіти. Відродження української соборної демократичної держави електризувало всю діаспору, зокрема українські громади в Америці та Канаді. І знову Український Народний Союз опинився у проводі безпосередніх зв'язків, двосторонніх відвідин та допомогової акції для різних культурно-харитативних цілей. Із усіх установ усієї української діаспори найбільш відомий в Україні Український Народний Союз і нема такого видатного діяча України, який, відвідуючи Америку, не відвідав би Головного Канцелярія УНСоюзу та редакції „Свободи“ й „Українського Тижневика“.

Впродовж минулих 100 літ приходилося УНСоюзові пережити різні, інколи дуже важкі, коротші й довгі епізоди. Згадайте б, наприклад час великої економічної депресії за президентури Герберта Гувера, чи час протиукраїнської нагінки ворожих нам сторін. УНСоюз переборював усі ті труднощі і привик, що на довгому життєвому шляху стрічається і терня І коліючки.

Невідомо, хто назвав УНСоюз „Українською Заморською Твердинею“, але ця назва правильна. Встоялася ця твердиня впродовж різних негод і встоїться у майбутньому – на службі великій українській нації, на службі українській спільноті на цій землі та у розумінні однаково прав, як і обов'язків супроти американської великодержави, яка дала нам можливість не тільки матеріально жити і плекатися рідну культуру й рідні економічні установи, але й залишатися у найтіснішому духовому зв'язку з українським материком, з батьківщиною наших батьків і прадідів.

2004: Ювілей, котрий викликає гордість

Редакційна, 20 лютого 2004 року.

22 лютого виповнюється 110 років від дня заснування Українського Народного Союзу. Неможливо не схвилюватися, подумавши, що ця подія сталася ще в XIX ст., бо ж тепер ми живемо вже в XXI! І не випадково вона припала саме на цей день, а не на інший:

дата 22 лютого має подвійне ідейне звучання, адже це день народження першого Президента Америки Джорджа Вашингтона, з іменем якого пов'язані засади людських прав і свобод, на котрих засноване

(Закінчення на стор. 11)

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата:

\$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.

Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДА“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 Fax (973) 644-9510 E-mail adukr@optonline.net
Передплата	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 E-mail subscription@svoboda-news.com
Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або її видавця.	

Головний Уряд УНСоюзу на 2018-2022 роки

Новообраний Головний Уряд на 39-ій Конвенції Українського Народного Союзу в 2018 році. (Фото: Michael Gold/The Corporate Image)

Президент/Головний Виконавчий Директор
 Стефан Качарай

Перший Заступник Президента
 Ярослав Тисяк

Другий Заступник Президента
 Євген Щерба

Директор для Канади
 Євген Осідач

Головний Операційний Директор/Головний Секретар
 Юрій Симчик

Головний Фінансовий Директор/Скарбник
 Рома Лісович

Контрольна Комісія
 Люба Вальчук, Андрій Скиба, Юрій Федорійчук

Радні
 Глорія Горбата, Оксана Козяк, Михайло Луців, Юліян Пішко, Богдана Пужик, Оксана Станько, Любов Стрілецька, Микола Філь, Оля Черкас, Андрій Шуль, Ірена Яросевич

Почесні Члени Головного Уряду
 Мирон Куропась, Тарас Шмагала ст., Анатолій Дорошенко, Уляна Дячук, Євген Осціславський, Мирон Грох

Конвенції УНСоюзу, 1894-2018					
1.	1894	Шамокін, Пенсильванія	21.	1946	Пітсбург, Пенсильванія
2.	1895	Олифант, Пенсильванія	22.	1950	Клівленд, Огайо
3.	1896	Мавнт Кармел, Пенсильванія	23.	1954	Вашінгтон, Дистрикт Колумбії
4.	1897	Мейфілд, Пенсильванія	24.	1958	Клівленд, Огайо
5.	1898	Шенандоа, Пенсильванія	25.	1962	Нью-Йорк, Нью-Йорк
6.	1900	Пітсбург, Пенсильванія	26.	1966	Чикаго, Ілиной
7.	1902	Джерзі Ситі, Нью-Джерзі	27.	1970	Клівленд, Огайо
8.	1904	Шамокін, Пенсильванія	28.	1974	Філядельфія, Пенсильванія
9.	1906	Скрентон, Пенсильванія	29.	1978	Пітсбург, Пенсильванія
10.	1908	Філядельфія, Пенсильванія	30.	1982	Рочестер, Нью-Йорк
11.	1910	Клівленд, Огайо	31.	1986	Дітройт, Мишиген
12.	1912	Вилкс Бері, Пенсильванія	32.	1990	Балтимор, Мериленд
13.	1914	Бафало, Нью-Йорк	33.	1994	Пітсбург, Пенсильванія
14.	1917	Гарісбург, Пенсильванія	34.	1998	Торонто, Онтаріо
15.	1920	Філядельфія, Пенсильванія	35.	2002	Чикаго, Ілиной
16.	1925	Рочестер, Нью-Йорк	36.	2006	Кергонксон, Нью-Йорк
17.	1929	Ньюарк, Нью-Джерзі	37.	2010	Кергонксон, Нью-Йорк
18.	1933	Дітройт, Мишиген	38.	2014	Кергонксон, Нью-Йорк
19.	1936	Вашінгтон, Дистрикт Колумбії	39.	2018	Кергонксон, Нью-Йорк
20.	1941	Гарісбург, Пенсильванія			

Делегати і члени Головного Уряду на 39-ій Конвенції УНСоюзу. (Фото: Michael Gold/The Corporate Image)

SAVE THE DATE

СУБОТА, 2 ЛИСТОПАДА 2019

УНСоюз СВЯТКУЄ

125

РОКІВ

DOLAN PERFORMANCE HALL

THE COLLEGE OF ST. ELIZABETH

2 CONVENT ROAD, MORRISTOWN, NJ 07960

2019 рік — 125-ліття Українського Народного Союзу

Ірена Яросевич

ПАРСИПАНИ, Нью-Джерзі. — Впродовж 2019 року, Український Народний Союз, одна з найстарших братських забезпечених установ в Америці, святкуватиме віховий ювілей — 125 років обігання українських американців, українських канадців, та служіння українським громадам.

Рік ювілейних імпрез розпочнеться в п'ятницю, 22 лютого, в Шамокіні, Пенсильванія — місті де Український Народний Союз (УНСоюз) був заснований точно того самого дня у 1894 році, 125 літ тому.

Три члени Екзекутиви УНСоюзу, Президент/Головний Виконавчий Директор Стефан Качарай, Головний Операційний Директор/Головний Секретар Юрій Симчик, і Головний Фінансовий Директор/Скарбник Рома Лісович поїдуть до Шамокіну, щоб отримати від посади Джана Бравна проклямацію, яка гратулює УНСоюзові з його 125-річчям та відмічує Шамокін, як місце народження УНСоюзу.

„Об'єднані зв'язком нашої спільної української спадщини, УНСоюз був заснований як братська забезпечена установа, щоб захоронити наших людей від напруги фінансової непевності”, — зазначив С. Качарай. „Ми це успішно робимо вже понад 12 десятиліть, і це дійсно є унікальна спадщина в історії Америки. На початку ХХ ст. було понад 600 братських забезпечених установ. Сьогодні є менше ніж 100 і ми є однією з них. Це є свідченням як і зобов'язання УНСоюзу нашим членам і нашій громаді, так і відданості наших членів і громад УНСоюзу”.

„УНСоюз: Забезпечуємо нашу громаду 125 років” є провідною темою цього ювілейного року. Ювілейний логотип створила Надія Симчик Фолк, щоб віддзеркалити це етапне досягнення. Впродовж 2019 року, УНСоюз представить спеціальні програми й добродійства для святкування 125-ої річниці, між ними буде перероблена студентська стипендійна програма, і також програма користей з благодійних пожертв. У додатку, ювілей буде активно пропагований на фестивалях і громадських імпрезах по цілій Америці й Канаді. Щоб зрозуміти досягнення УНСоюзу впродовж десятиліть, створено фотоархів історії УНСоюзу, який можна огляну-

INSURING OUR COMMUNITY

ти на веб-сторінці УНСоюзу: www.unainc.org.

Завершенням ювілейного року буде величавий концерт — „Святкуємо 125 Років!” — який відбудеться в суботу, 2 листопада. Концерт включатиме виконавців із США, Канади й України. Серед виступів будуть динамічні танці світової слави відомого ансамблю „Шумка” з Канади, як також ліричні звуки бандури виконані Жіночою Капелею Бандуристок Північної Америки. Також виступатиме скрипаль-віртуоз Василь Попадюк.

Концерт відбудеться в „Dolan Performance Hall”, модерному театрі Коледжу св. Єлисавети в Мориставні, Нью-Джерзі. Доїзд до театру легко доступний автою і публічною транспорцією; він знаходиться в центральному положенні між десятками українських громад Пенсильванії, Нью-Джерзі, Нью-Йорку, Коннектикута та інших стейтів середньо-атлантичного регіону на північному сході Америки, з яких гості будуть доїждати. Для тих, хто планує залишитися на довше ніж один вечір, театр знаходиться близько готелю й поїздової станції, недалеко великих летовищ, і з легким доїздом до Менгетену.

В половині 2018 року був створений Ювілейний Комітет 125-річчя УНСоюзу, для планування та керівництва ювілейними імпрезами. Головою комітету є Радна Головного Уряду УНСоюзу Богдана Пужик, котра сказала: „Це є велика честь для мене бути запрошеною очолити комітет, який плануватиме святкування такого сприятливо-

го року — вшановуючи 125 років постійного служіння українським громадам у Сполучених Штатах і Канаді. Впродовж багатьох поколінь, УНСоюз був могутнім чинником для збереження єдності української діаспори — через наші газети, наше видавництво, літні табори для дітей, стипендії для студентів, та великі проекти, такі як встановлення пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні, а також численні проекти для боротьби проти союзу дезінформації. Ми маємо багато чим гордитися”.

„Для допомоги у плануванні цього ювілейного року, я маю щастя співпрацювати з дуже талановитою та відданою командою, до якої входять Надія Симчик Фолк, Рома Гадзевич, Роман Гірняк, Ірена Яросевич, Мирон Колінський, Рома Лісович, Євген Осідач, Євген Щерба, Таня Солтис, Оксана Станько, Юрій Симчик і Люба Вальчук”, — додала Б. Пужик.

Напрявні УНСоюзу

У 1894 році, заснування УНСоюзу було зумовлене потребою допомогти тисячам новопримуваним з України емігрантам, котрі працювали на небезпечних роботах у шахтах Пенсильванії. Часто траплялися смертельні випадки і молоді вдовиці не мали спроможності оплатити похорон, а вже не було що говорити про майбутній прихід. Починаючи з оригінальними „похоронними полісами”, які оплачували похоронні видатки і надавали при-хід опечаленим

родинам, УНСоюз розвинувся на повноправного постачальника всіх забезпечених послуг, який начисляє десятки тисяч членів.

Винатковість існування братської забезпеченої установи є важливою. Будучи братською установою, УНСоюз є неприбутковою організацією. Заробітки з продажу забезпечених послуг не є передані анонімним інвесторам, а радше йдуть безпосередньо на користь членам УНСоюзу та українським громадам.

Дотримуючись резолюції прийнятої на 39-ій Звичайній Конвенції УНСоюзу в травні 2018 року, особливий наголос буде зроблений впродовж року на зріст залізного фонду для видань УНСоюзу, „Свободи” та „Українського Тижневика” („The Ukrainian Weekly”).

„Комунікація є кінцевою для втримання мережі УНСоюзу і служіння нашим громадам, чи то в друкованому чи електронному форматі, — сказав Ю. Симчик. — Газета УНСоюзу „Свобода”, яка почала виходити в 1893 році, рік перед заснуванням УНСоюзу, сильно аргументувала за створенням цієї братської установи. УНСоюз є в довгу перед першим редактором „Свободи”, о. Григорієм Грушкою, котрий постійно писав про життєву необхідність українцям зібратися разом і допомагати один одному. УНСоюз має за собою довгу історію просування інтересів України та українців через писане слово, і хоч тепер він спроможний доставляти інформацію різними форматами крім паперу (найбільше крізь електронну пошту, соціальні мережі та веб-сторінки), все таки залишається потреба доброго писання, доброго редагування, доброго змісту. Залізний Фонд Видань УНСоюзу скріплює цю мету для якісної комунікації”.

Впродовж 2019 року, інформації про УНСоюз та ювілейні імпрези й діяльність у зв'язку з 125-літтям буде можна знайти у виданнях УНСоюзу „Свободі” та „The Ukrainian Weekly”, як в друкованому так і в електронному форматах (svoboda-news.com і ukrweekly.com), на веб-сторінці УНСоюзу (www.unainc.org), як також і на сторінці УНСоюзу на Фейсбук.

Переклад: Лев Івасків.

Ірена Яросевич — радна Українського Народного Союзу.

Наш досвід потрібний для кожного наступного покоління

3 промови Президента Стефана Качарая на відкритті 39-ої Конвенції УНСоюзу в 2018 році.

Обернімося назад — в минулі десятиріччя, обернімося у повне випробування ХХ ст., коли болючі виклики приходили один за другим: Велика депресія 30-их років, Друга світова війна, повоєнне зрушення народів. Все довкола вирувало, як океан в бурю. Витримували лише кораблі з міцними вітрилами і талановитими та відважними капітанами.

Український Народний Союз був саме таким кораблем. Велика історія українців Америки ще не написана і, можливо, ніколи не буде написана — саме тому, що це справді велика, справді особлива історія, й охопити її зміг би хібащо цілий

інститут, спеціально для цього створений. Проте якщо б це колись все ж сталося, то я певен, що вся її повчальність полягатиме в одному слові: самоорганізація.

124 роки тому наші батьки, діди і прадіди в Америці об'єдналися і здійснили це без жодного тиску ззовні, без найменшого примусу, без державних указів чи директив — на основі тільки доброї волі, на основі взаємної підтримки, на основі національної і соціальної солідарності. Це той цінний досвід, котрий буде потрібний для кожного наступного покоління.

„Ствердження напрямних УНСоюзу”:

Український Народний Союз існує для:

- поширення принципів братської діяльності;
- збереження української, української американської і української канадської спадщини і культури;
- надання своїм членам високоякісних фінансових послуг і продуктів.

Як братська забезпечена установа, УНСоюз реінвестує свої прибутки для добра своїх членів і української громади.

13-та Конвенція УНСоюзу. Бафало, Нью-Йорк, 7-10 вересня 1914 року.

УНСоюз став для української громади „батьком“

Написав Іван Кедрин

Уривок зі статті „УНСоюз вчора, сьогодні і завтра“ з Альманаху Українського Народного Союзу за 1984 рік.

В Україні не було організацій типу братських союзів в Америці. Тому ми знали про існування Українського Народного Союзу, але мали дуже слабке уявлення про нього. Пригадаймо, що коли нахлинула до Америки хвиля українських імігрантів після Другої світової війни, то довгий час нові українські мешканці ньюйоркського „давнтавну“ вважали, що таким самим є ціле місто Нью-Йорк. І скільки років треба було, щоб українські поселенці в Америці усвідомили, що Нью-Йорк не є цілою Америкою, та скільки років треба було, щоб взагалі пізнати Америку як країну не тільки різномірною своєю географією і виглядом окремих стейтів, але і як країну контрастів, у яких трудно визнаватися.

І тому нам, українським людям у „старому краю“, навіть трохи смішно було чути, що Український Народний Союз наші земляки в Америці називають „Батьком Союзом“. Ми не орієнтувалися і не знали, що від часу заснування Союзу 90 років тому насправді аж до вибуху Другої світової війни у 1939 році був УНСоюз для американсько-

Головний Уряд УНС, вибраний 13-ою конвенцією в Бафало в 1914 році. У першому ряді (зліва) сидять: С. Ядловський, А. Шаріонь, Д. Капітула, о. В. Сполітакевич, І. Ваверчак, М. Угорчак, А. Савка. У другому ряді: І. Глова, В. Левчик, Марія Білик, Ю. Павчак, В. Лотоцький, Д. Андрейко, Н. Росолович. У третьому ряді: О. Стеткевич, Й. Сенчина, А. Стефанович, Н. Ваверчак, В. Гришко, С. Мельник.

української громади „батьком“.

На цю почесну назву справедливо заслужив собі, опікуючись громадою буквально в усіх ділянках її життя. (...)

УНСоюз займався обороною молоді української держави на рідних землях. УНСоюз дав ініціативу до створення Української Народної Ради, яка перетворилася у „Федерацію українців у З'єдинених Дер-

жавах“. (...) УНСоюз ніколи не втрачав з очей України і тому його пожертви йшли на Рідну Школу в Західній Україні і на Фонд голодуючих, на Фонд Визволення України, на Фонд Січових Стрільців, — на всі ті установи й організації в Україні, які потребували матеріальної допомоги. (...)

Коли трагічний для України кінець Другої світової війни викинув на північно-американський

континент кругло 100 тис. нових імігрантів, діяльність УНСоюзу мусів природно звузитися. Заснування цілої широкої мережі окремих організацій з усіх ділянок життя громади перебрало від УНСоюзу різні його попередні журби. Але не цілком. Візьмім, наприклад, науковий сектор.

Наукове Товариство ім. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук і Шкільна Рада УККА – це дуже неповний список існуючих в Америці клітин наукового світу. Постає Український Науковий Інститут при Гарвардському Університеті, існує окреме Історичне Товариство, існують різні видавництва, організації й установи. Але саме УНСоюз видав своїм трудом і фінансами двотомову англomовну Енциклопедію Українознавства й вичерпний однотомовий англomовний твір „Історія України-Руси“ Михайла Грушевського.

Немає другої установи ані організації в „американській Україні“, яка рівнялася б числом свого членства, своєю повагою, своїм авторитетом і своїми заслугами у минулому з Українським Народним Союзом. У великій мірі спричиняється до цього факт, що УНСоюз видає „Свободу“ й англomовний „Український Тижневик“. „Свобода“ була і є провідним керівним українським часописом у всьому українському вільному світі.

Посвячення наріжного каменя будинку Українського Народного Союзу в Джерзі Ситі, Нью-Джерзі, 12 травня 1929 року.

1994: У 100-річчя...

(Закінчення зі стор. 6)

американське суспільство. Водночас ці демократичні засади відкривали перед першими емігрантами з України можливість об'єднати зусилля, розпочати організоване і надзвичайно важливе за змістом громадське життя, передусім в ділянці матеріальної і духовної взаємодопомоги.

„Як є потрібна для риби вода, для птаха – крила, як спраглому – криниця, як голодному – хліб, як, нарешті, кожному треба повітря, так само і для нас, розсіяних тут українців, треба народної організації, тобто такого братства, такого всенародного товариства, до котрого кожен українець, де б він не був, де б і далеко не жив, повинен до цього братства, до цієї великої української родини, фамілії, належати”, – писав наприкінці 1893 року перший головний редактор „Свободи” о. Григорій Грушка.

І коли 1 березня 1894 року газета повідомила про установчі збори у Шамокіні 22 лютого і про їхній історичний результат – заснування української допомогово-братської організації, то цей небуденний заголовок газетної статті – „Совершилася!” – означав зматеріалізування

і на вільній землі Вашингтона найдорожчої з усіх українських ідей – ідеї загальнонаціональної і загальнохристиянської солідарності.

Потрапивши в умови свободи, наші люди не тільки перемогли всі імігрантські труднощі і встояли на ногах, але при цьому виявили надзвичайно цінні прикмети – здатність до об'єднання, до взаємодопомоги, до активного культурного і духовного життя, до свідомого відповідального збереження своєї національної ідентичності, рідної культури, і водночас – до свідомого і відповідального засвоєння культури країни, котра їх прийняла. Ріст і розвиток УНСоюзу – це невинний і послідовний ріст і розвиток нашої людини і нашої громади.

110 років діяльності УНСоюзу – це довга дорога, вимощена суспільно-корисними справами. „Єдина українська установа породила, виплекала і пустила в люди, стільки зорганізованого доробку, що його годі навіть перерахувати. А тому, коли хтось із нас появлявся вперше в цьому вавилонському граді, Нью-Йорку, негайно квапився побувати за Гудзоном, сподіваючись знайти там і торкнутися власними руками тієї Мекки української - УНС... Можливо, в цілості планетарного засягу ці

три літери, УНС, займають непомітне місце, їх не знайдете у популярних енциклопедіях, але з якоюсь іншою, інтимнішою точкою зору ця інституція таїть в собі великий, шляхетно-повчальний зміст чи не найскладніших людських проблем нашого збентеженого світу”, – писав ще 30 років тому Улас Самчук.

Життя людське ніколи не обходиться без проблем, тим більше життя емігрантське, як тепер кажуть, діаспорне. Тут важливо мати на щось спертися, і УНСоюз був саме такою надійною опорою у фінансовому і національно-громадському, людсько-братському розумінні. Були легші, успішніші часи, були й тяжчі, були й дуже тяжкі, якщо згадати повоєнну нагінку всіх лівацько-проросійських сил Америки на американське українство і конкретно на УНСоюз як провідну його організацію, але ця опора, фінансово-забезпечена і моральна, не впала і навіть не захиталася, на демократичних принципах гуртуючи громаду і в той самий час твердо виступаючи в обороні українського народу та його невід'ємного права на волю і незалежність. Предметом нашої гордості є, що ця праця не лише історія – вона продовжує бути щоденною дійсністю.

Теодосій Талпай – перший президент УНСоюзу.

о. Іван Констанкевич – перший головний секретар УНСоюзу.

2014: УНСоюз і громада – друзі на все життя

Редакційна, 21 лютого 2014 року.

22 лютого відзначатиме своє 120-річчя Український Народний Союз – найстарша і найбільша братська, забезпечено-допомогова організація у Північній Америці.

У 1894 році розрізнені острівці українства, зокрема найбільший з них – Братство свв. Кирила і Методія – злилися в Український (тоді він називався – Руський) Народний Союз. Тисячі імігрантів з України, неймовірно тяжко працюючи у вугільних копальнях Пенсильванії, не мали грошей, щоб покрити видатки на похорони своїх товаришів, котрі, на жаль, нерідко гинули у шахтах. Отож початки УНСоюзу, можна сказати, лежать глибоко у вугільних шахтах Пенсильванії.

Львівський Митрополит Сильвестер Сембратович вислав до Америки о. Івана Волянського, який разом з дружиною осів у містечку Шенандоа, в Пенсильванії, де відслужив 19 грудня 1884 року перше богослуження, орга-

нізував першу українську парохію, першу українську церкву.

У 1890 році приїхав з Галичини о. Григорій Грушка, який перший почав об'їздити українські оселі й заохочувати імігрантів будувати свої церкви. Сам він осів у Джерзі Ситі, Нью-Джерзі, де 15 вересня 1893 року заснував газету „Свобода“, яка стала ініціатором створення УНСоюзу. Вже в перших числах газети оприлюднено потребу негайного заснування української народної організації, яка перебрала б провід у житті заробітчан. Таким чином постав 22 лютого 1894 року теперішній УНСоюз.

Сьогодні, оглядаючись на минуле з висоти 120 років, бачимо, що за цей час створено розгалужену і водночас чітку організаційну структуру у вигляді окремих відділів, які доступні для усієї українсько-американської та українсько-канадської громади. УНСоюз видає два тижневики, „Свободу“ і „The Ukrainian

Weekly“. Створено Центр української спадщини на гірській оселі – „Союзівці“, яка стала символом української громади в діаспорі. УНСоюз надає стипендії українським студентам, допомагає Острозькій академії, здійснює інші благодійні акції.

Про професійний і громадсько-братський рівень УНСоюзу добре свідчить та обставина, що коли багато фінансових установ у США занепали після обвалу фондового ринку 2008 року, УНСоюз у цих дуже конкурентних, динамічних та постійно змінних умовах надійно захистив своїх членів і запевнив їхнє стабільне майбутнє.

УНСоюз безперервно розвивається, щоб і надалі відповідати сучасним вимогам, щоб наші діти та діти наших дітей знали й усвідомлювали історичну вартість цієї організації, котра була така важлива в побудові українсько-американської громади. „УНСоюз і громада – друзі на все життя“ – це гасло залишається дороговказом УНСоюзу.

Івна Глова – перший головний касир УНСоюзу.

Еміліян Ковч свідомо обрав мученицьку смерть

Галина Терещук
(Радіо Свобода)

75 років тому у шпиталі концтабору Майданек (Польща) помер греко-католицький священник, сповідник багатьох ув'язнених – Еміліян (Омелян) Ковч. У спогадах мовиться, що отець відійшов у вічний світ у лютому 1944 року, у німецьких документах чітко зазначено – 25 березня 1944 року. Священника УГКЦ Е. Ковча, який у свій час був в УГА і ОУН, шанують не лише в Україні, він врятував життя багатьох євреїв у час Голокосту і є праведником України. Розповідаємо про відомі і невідомі матеріали про життя і діяльність отця, який був прикладом любові до ближнього.

„Це було десь у першій половині вересня 1943 року. Я працював тоді при кухні на третьому полі і побачив в'язня, що з трудом пхав повно наладовані каменями тачки. Був босий, без шапки, без маринарки, тільки в сорочці та в штанах. Це був новоприбулий, бо лице і ноги були неопалені. На правій штанці – свіжо-нашитий номер і на червоному трикутнику видніла буква – ознака державної приналежності – „Р“ (польська). Тяжкі тачки змучили в'язня і він пристанув, щоб дещо відпочити. Тоді я наблизився до новоприбулого і запитав, хто він і звідкіля приїхав. Виявилось, що цим новоприбулим був Омелян Ковч, парох Перемишлян“, – так пригадує перші дні перебування у пекельному концтаборі Майданек о. Еміліяна Ковча в'язень Микола Зацухний, але писав він це вже багато років опісля подій.

М. Зацухний пригадує, що у другій половині березня 1944 року адміністрація почала підготовку до евакуації табору. Здорових в'язнів відсиляли у концтабори Бухенвальд або Гросс-Розен, а хворих зібрали разом. Однак серед тих, хто лежав у шпиталі, не було о. Е. Ковча. Він називав себе, і так задокументовано, Еміліян. Хоча сьогодні багато кажуть – Омелян. Він був арештований німцями у січні 1943 року за те, що допомагав євреям. Щоб врятувати життя багатьом із них, вихрещував їх, ризикуючи власним життям. Називають різні цифри, від 600 і аж до 2,000 хрещень. Спершу поліція безпеки утримувала отця у тюрмі на Лонцького у Львові. Навіть відомо, в якій саме камері він перебував. Отець Еміліян писав із в'язниці: „Я мешкаю на другому поверсі, вікно 6 і 7 на вулиці Сапіги, рахуючи від вулиці Томіцького“.

Опісля священника відправили у табір смерті Майданек, що поблизу польського міста Люблін. Отець Е. Ковч відмовлявся від дострокового звільнення з концтабору, свідомо обравши мученицьку смерть. А вдома на нього чекали шестеро дітей. Його в'язничний номер був 2399. Священник перебував, як і всі в'язні, у жахливих умовах, у 14-му бараці третього поля, поруч жили від 300 до 700 арештованих, переважно євреїв. Польський наглядач старався не помічати, як отець сповідав і причащав людей.

„Якщо я не буду тут, хто допоможе цим людям перейти усі страждання? Вони б пішли у вічність з усіма своїми гріхами й у глибокій

зневірі, що допроваджує до пекла. Тепер вони йдуть на смерть із піднятими головами, залишаючи свої гріхи позаду себе, і так вони переходять міст вічності“, – писав о. Еміліян своїм дітям, які залишились сиротами. Ще одна прогалина в документальному масиві – це його арешт і перебування під слідством, відправка до концтабору.

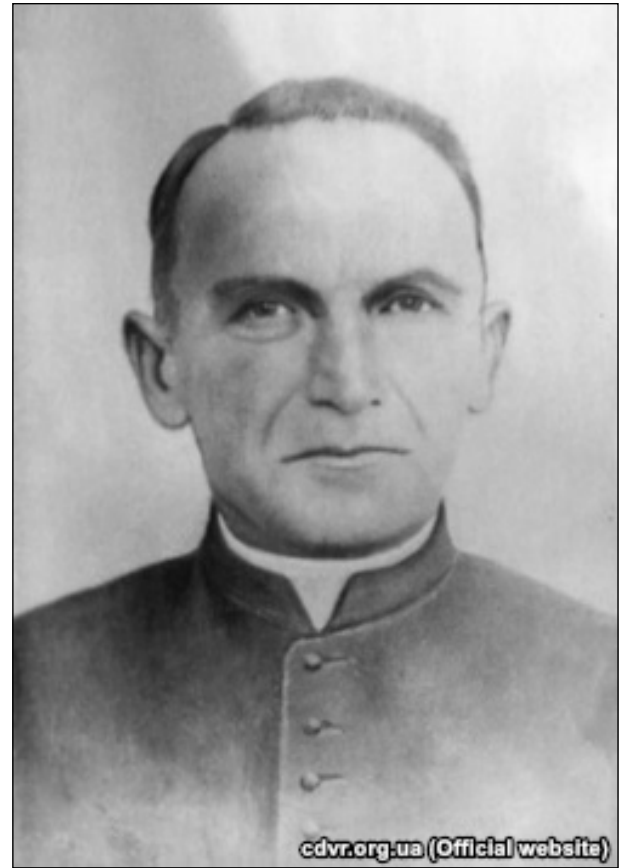
„Дата арешту отця різниться. Дехто говорить про грудень 1942 року. Втім, більш правильна дата – початок 1943 року, січень. Я був у Перемишлянах у міській раді, де є збережені церковні книги. Ще за 4 січня 1943 року стоїть ім'я о. Еміліяна про хрещення дитини, тобто у цей день він ще виконував свій священничий обов'язок. Все це ми знаємо зі спогадів тих людей, які клопотали про його звільнення і невстановлених в'язнів, які перебували у тюрмі на Лонцького у Львові. І завершальний етап перебування у концтаборі. Є матеріали, а це виписка про смерть, бо певний час була інформація, що він був отруєний газом. Це неправдива інформація, бо о. Еміліян Ковч помер своєю смертю, у нього була поранена нога, розвинулася флегмона правої ноги, що спричинила серцеву недостатність. Він потрапив до концтабірного шпиталю. Але це був шлях свідомої смерті“, – розповідає Володимир Бірчак, історик, керівник академічних програм Центру досліджень визвольного руху.

Науковець кілька років вивчав справу о. Е. Ковча і готує до видання про нього книжку.

Музей у Майданеку підтверджує, що в документальних матеріалах їхнього архіву є такі дані про в'язня: „Ковч Еміліян 20.8.1884 р.н. був в'язнем табору і помер 25.03.1944 р. Із записів в документах можна сказати, що причиною смерті була серцева недостатність у зв'язку із флегмоною правої ноги. Іншими даними про в'язня не оперуємо“.

Тим часом велика кількість цікавих матеріалів про о. Е. Ковча до його арешту нацистами зберігається у фонді Митрополита Андрея Шептицького у Центральному державному історичному архіві у Львові. Зокрема, листування отця із митрополитом про благодійні акції, харитативні організації.

Про Державний архів Тернопільської області (оскільки Перемишлянський повіт, де жив о. Ковч, належав до 1939 року до Тернопільського воєводства), пише В. Бірчак:

Еміліян Ковч під час служби в Українській Галицькій Армії.

„У цьому архіві є поліційні матеріали, зокрема, як польська поліція характеризувала отця Ковча, зберігаються матеріали певних кримінальних справ.“

У період польської влади в Галичині у нього було близько 40 обшуків, отець доволі довгі терміни перебував в ув'язненні. У Бережанській в'язниці – понад півроку і тоді написав свій славнозвісний твір „Чому наші від нас втікають?“. Масив документів, на який ми поклали певну надію, це система архівів СБУ, не дав бажаних результатів. Думав, що знайду справи на мешканців Перемишлян, які б свідчили про ті чи інші риси Ковча, вчинки. На жаль, це майже не відзначено у протоколах. Водночас, у певних справах зустрічаємось зі свідомою фальсифікацією слідчих або просто незнанням інших священників. Для прикладу, я підняв слідчу справу на Михайла Манишевського, який був у Перемишлянах але після Ковча. Але він не був місцевим. У церкві св. Миколая, де правив о. Ковч, слідчі провели обшук і виявили антирадянську літературу, а це тлумачення Євангелії, етика та естетика, про церковні догмати, вважалося, що це все антирадянська література. Коли слідчі запитали, чия література, священник сказав, що попередника. Тобто, о. Ковча. На запитання, а де він, відповів, що наскільки йому відомо, у 1943 році пішов разом із німцями. Людина чула дзвін, але не знала, де він. Але чи це слідчий дописав, чи так сам отець через незнання сказав – невідомо“, – каже Володимир Бірчак.

Тим часом польська влада характеризувала о. Е. Ковча, як „явного ворога всього, що є польське“. „Фанатичний агітатор, душа повітових таємних антипольських організацій. Фанатичний, непримиренний українець-бойовик. Сумлінно виконує священничі обов'язки, без будь-якої матеріальної вигоди організував кооператив, активний та енергійний. Свідомо ненавидить державу і не приховує цього, фанатик і кандидат в українські „мученики“ – таку оцінку священникові давала польська влада у 1923 році.“

Отець Е. Ковч походив зі священничої родини, народився у Космачі Косівського району Івано-Франківської області 20 серпня 1884 року. Він отримав добру філософсько-теологічну освіту в Римі. Поєднав своє життя з донькою священника і подружжя виховувало шестеро дітей. У місті Перемишляни, що на Львівщині, працював парохом протягом 20 років і запам'ятався людям, як добрий і чуйний пастор, який опікувався сиротами і бідними особами. Тому про нього казали, що „над його

Священник Еміліян Ковч (праворуч) з парафіянами.

(Закінчення на стор. 13)

PURCHASE OUR PRODUCTS

Contact us:

888-538-2833

LIFE INSURANCE

ANNUITIES

ENDOWMENTS

Ukrainian National Association, Inc.
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
General Information: 800-253-9862 • Fax: 973-292-0900
facebook.com/UkrainianNationalAssociation
www.UNAInc.org

Еміліян Ковч...

(Закінчення зі стор. 12)

хатою янголи пролітають". Був членом ОУН у час польської влади в Галичині, не дозволив людям вдаватися до помсти полякам у радянську окупацію, виступав проти антисемітизму з приходом німців.

Коли нацисти підпалили живцем євреїв у Перемишлянах, отець на очах у німців витягував людей із полум'я. Власне, таким чином священник врятував відомого белзького рабина Аарона Рокеаха. Отець Е. Ковч вільно розмовляв німецькою мовою і тому тоді зберіг собі життя і багатьом євреям.

„Мені цікавий епізод із біографії, коли його батько пішов капеляном в Українську Галицьку Армію (УГА) і о. Еміліян теж пішов. Недаремно маємо таку жорстку польську поліційну характеристику у 1923 році. Отець насправді не хотів миритись із польською окупацією Галичини і це дуже чітко видно з його дій. Очевидно, що він, як духовна особа, не міг стати бойовиком Української Військової Організації, чи якось долучатися до її процесів. Але він робив те, що міг, і це стало вислідом численних арештів отця“, – наголосив В. Бірчак.

У 1999 році о. Е. Ковча визнано праведником України, у 2001-му Папа Римський Іван Павло II проголосив його Блаженним УГКЦ. Землю з концтабору Майданек, у якій залишився прах отця, 10 років тому українці привезли у катедральні собори УГКЦ.

„Тут я бачу Бога, який однаковий для всіх нас, незалежно від наших релігійних відмінностей“ – такі слова о. Е. Ковча написані на меморіальній таблиці в музеї в Майданеку. Цього року у Любліні встановлять пам'ятник „парохові Майданека“ – о. Е. Ковчу.

Фото надані Центром дослідження визвольного руху.

Галина Терещук працює для Радіо Свобода з 2000 року. Закінчила факультет журналістики Львівського національного університету ім. Івана Франка. Має досвід роботи на телебаченні і в газеті.

СИЗОКРИЛІ

АНСАМБЛЬ УКРАЇНСЬКОГО ТАНЦЮ у НЬЮ ЙОРКУ

ТА УЧНІ ШКОЛИ ТАНЦЮ РОМИ ПРИМИ БОГАЧЕВСЬКОЇ

СВЯТКУВАННЯ 40 РІЧЧЯ

31 БЕРЕЗНЯ, 2019

О 2:30 пп.

THE KAYE PLAYHOUSE AT HUNTER COLLEGE
WWW.HUNTER.CUNY.EDU/KAYEPLAYHOUSE (212) 457-0997

ПРОДАЖ КВИТКІВ З 1 БЕРЕЗНЯ У ТЕАТРАЛЬНІЙ КАСІ:

ВАРТІСТЬ КВИТКІВ: \$45.00, \$40.00.

ДІТИ ТА ЕМЕРИТИ ЗНИЖКА \$5.00

СПОНСОР: ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ” НІ

Владика Борис...

(Закінчення зі стор. 1)

(УГКЦ) та призначив Владика Бориса Гудзяка, єпископа Паризької єпархії св. Володимира Великого митрополитом і архієпископом Філядельфійської митрополії УГКЦ в США.

Апостольським адміністратором Паризької єпархії призначено Владика Гліба Лончину з єпархії Пресвятої Родина в Великобританії та Ірландії з осідком у Лондоні.

Владика Борис очолює єпархію св. Володимира Великого, що служить вірним греко-католикам у Франції, Бельгії, Нідерландах, Люксембурзі та Швейцарії, з 19 січня 2013 року. Саме тоді Папа Бенедикт XVI підніс Апостольський екзархат українців-католиків у Франції до статусу єпархії, і Владика Борис став її першим єпархом. До того він мав служіння Апостольського екзарха, на яке був призначений 21 липня 2012 року.

Єпископську хіротонію Владика Борис отримав 26 серпня 2012 року в катедральному соборі св. Юра у Львові, а інтронізація відбулася 2 грудня 2012 року в соборі Паризької Богоматері. До початку єпископського служіння був організатором і ректором Українського Католицького Університету у Львові, а після хіротонії став його президентом.

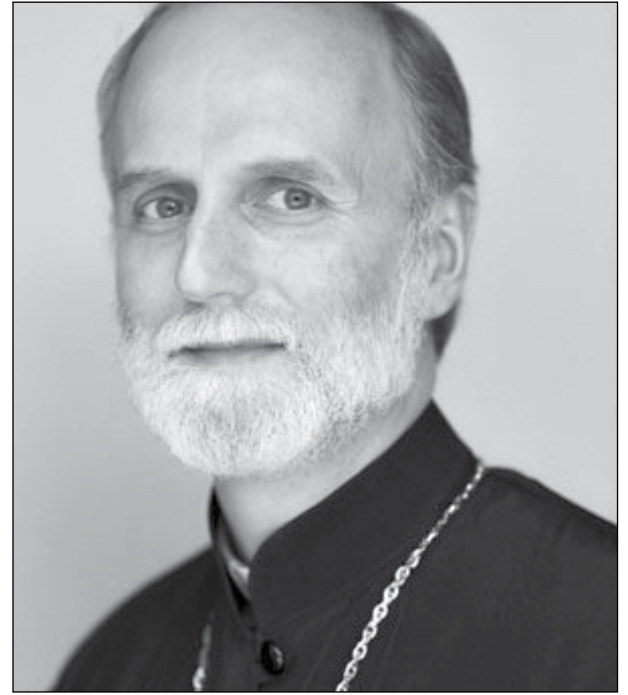
Владика Борис народився у США в родині біженців-мігрантів з України, навчався в універ-

ситеті в Сиракузі та в Римі під омофором Патріярха Йосифа Сліпого. Докторський ступінь зі славистики та візантиністики здобув у Гарвардському університеті.

Апостольський екзархат св. Володимира Великого з осідком у Парижі було проголошено 1960 року для забезпечення духовних потреб українців греко-католиків, які після Другої світової війни осіли в Західній Європі. Протягом останніх двох десятиліть кількість вірних екзархату, а згодом єпархії, значно зросла з огляду на нову хвилю мігрантів з України. Протягом шести років служіння Владика Бориса кількість парафій та душпастирських осередків зросла з 20 до 44, а священників – з дев'яти до 23. Вперше в історії УГКЦ єпархія налагодила систематичну душпастирську діяльність в Нідерландах, Швейцарії та Люксембурзі.

2013 року за гроші українських жертводавців єпархія придбала храм у містечку Санліс під Парижем, де в XI ст. мешкала донька князя Ярослава Мудрого Анна, королева Франції. Там діє парафія свв. князів страстотерпців Бориса і Гліба та Культурний центр Анни Київської.

Історія Філядельфійської митрополії, яку відтепер очолює Владика Борис, сягає 1913 року, коли Папа Пій X створив ординаріат для вірних східного обряду і призначив Владика Сотера Ортинського ординарієм. Перша ж парафія на території архієпархії в Шенандоа, Пенсильванії, була заснована у 1884 році. 1924 року ординарі-

Владика Борис Гудзяк

ят піднесли до статусу екзархату, а 1958 екзархат – до статусу митрополії.

Поставлення нового митрополита відбудеться 4 червня 2019 року в соборі Непорочного Зачаття у Філядельфії.

Вигідна інтерпретація

(Закінчення зі стор. 2)

„Уряд Орбана втратив, імовірно, одного зі своїх найважливіших і найбільш терплячих партнерів в адміністрації Трампа“.

Коментуючи текст телеграми посла Угорщини, наші співрозмовники з українського зовнішньополітичного відомства відзначали: якщо у статті й справді цитується оригінальний документ, підписаний Л. Сабо, то угорський дипломат цілком міг і неправильно інтерпретувати слова помічника держсекретаря.

„У дипломатії, як і в політиці, часто говорять слова, які можуть сподобатися твоєму співрозмовникові. Дії ж можуть бути абсолютно іншими“, — поділився думкою наш співрозмовник із дипломатичних кіл.

Історія з телеграмою Л. Сабо показує, наскільки важливим для уряду В. Орбана є питання щодо українського закону про освіту. Як і те, що стаття 7 цього закону ще довго буде подразником у взаєминах Києва та Будапешту.

Безумовно, в останні три місяці вдалося відійти від агресивної риторики й відновити діалог. За цей час відбулися консультації на рівні заступників міністрів закордонних справ Угорщини та України. Прошли переговори з консульських питань. В Україну приїхав новий угорський посол — Іштван Ійдярто. Будапешт перейменував скандальну назву посади урядового уповноваженого „з питань розвитку Закарпаття“ на „уповноваженого міністра, відповідального за розвиток співпраці Сабольча-Сатмар-Березької області та Закарпатської області“, а Київ призначив Миколу Балтажи уповноваженим з транскордонного співробітництва з Угорщиною.

Але ці досягнення не знімають системних проблем у двосторонніх взаєминах. Ідеться про проблему вручення угорських паспортів українським громадянам, позицію уряду В. Орбана щодо українського закону про освіту та блокування проведення засідань комісії „Україна-НАТО“ на міністерському і вищому рівнях.

Але ці складнощі у двосторонніх стосунках необхідно обговорювати за столом переговорів. А щоб конфлікт не загострювався, Будапештові слід не політизувати питання угорської меншини і не втручатися у внутрішні справи України. Київ же має бути надзвичайно делікатним у дотриманні національного законодавства та міжнародного права.

„Дзеркало тижня“

Володимир Кравченко – журналіст-міжнародник, Київ.

Путін хоче...

(Закінчення зі стор. 5)

ривну пропагандистську діяльність. Взяти того ж Віктора Медведчука, який на придбаних через своїх посередників каналах проводить брутальну антиукраїнську політику. Фактично він є рупором Кремля, резидентом В. Путіна в Україні. Повинна бути правова оцінка його діям, а якщо не вистає права – його треба створити.

Треба визнати, що й російські війська, які стоять біля наших кордонів, загрозливо впливають на окремих політиків. Це результат не досить ефективної роботи всіх гілок влади і громадянського суспільства в цілому. Тому що озирання – а раптом щось – це не та стратегія, яка повинна застосовуватися в умовах збройної агресії сусідньої держави.

Ми зможемо ефективно боротися з агресором при спільних зусиллях гілок влади. Наголошую на діяльності правоохоронних органів і спецслужб, тому що я маю інформацію про те, що деякі правоохоронці і представники спецслужб починають вже задумуватися – чи варто зараз ефективно працювати, бо, мовляв, може прийти інша влада, і які тоді будуть перспективи? Не тільки олігархи розкладають яйця в різні кошики – окремі правоохоронці і представники спецслужб починають діяти таким же чином. Тому в цій ситуації величезна роля відводиться керівникам цих спецслужб і правоохоронних органів – якщо до влади придуть колаборантські сили, то це матиме наслідки на багато десятиліть. Тоді ми можемо забути про те, що будемо незалежною державою.

На даному етапі В. Путін навряд чи нава-

житися на повномасштабну агресію щодо України – навіть за умови повної поразки проросійських сил на виборах. Але з огляду на те, що твориться у нас на кордонах, зважаючи, як до цієї ситуації підтягуються Білорусь, Придністров'я, та й насичення зброєю і військовою технікою Криму – це довготривала загроза. Тому Україна повинна бути готова до всього. Зокрема, нам потрібно займатися виробництвом власних ракет. Так, у нас є державна програма „Ракетний щит“, і ми ні в кого не повинні питати дозволу на виробництво ракет.

Зараз ми спостерігаємо ескаляцію серйозної напруженості і як наслідок – ескаляцію гонки озброєнь, і, що дуже небезпечно – гонки ядерних озброєнь. У цій ситуації світ повинен усвідомити, перед якою загрозою він постає. І необхідно вжити всіх заходів для міжнародної відпруженості, бо ядерна катастрофа може спричинити кінець життя на Землі. Свого часу М. Горбачов і Р. Рейган пішли на цей крок.

Зараз для цього замало ООН – необхідне скликання дуже солідної і авторитетної міжнародної конференції країн, зацікавлених у цьому, на якій були б ухвалені юридично-зобов'язуючі заходи для поліпшення міжнародної атмосфери, ядерного роззброєння і, головне, звільнення незаконно-окупованих територій. Це стосується і України, і Грузії, і Молдови, і інших країн, де це відбувається.

У своїй книзі „Мистецтво управління державою“ Маргарет Течер написала, що неприпустимо, аби ліберальна доктрина мала верховенство над військовою ефективністю. Покищо ми живемо у світі, в якому ключові кардинальні питання вирішуються з допомогою сили. На жаль, це так.

Має бути міжнародна конферен-

ція, яка ухвалить міжнародний юридично-зобов'язуючий документ. Безумовно, дипломатія не може примусити В. Путіна до поступок, але якщо ми говоримо про те, що треба зараз здійснити заходи щодо міжнародної відруженості, то тут необхідно сідати і домовлятися, оскільки ядерна війна – це кінець для всіх. Але що ми бачимо – шантаж, розгорнення груп військово-промислового комплексу, бо на цьому люди заробляють, а Росія ще й намагається повернути ті землі, які колись належали Російській Імперії.

Російським спостерігачам заборонено бути присутніми на виборах. Це дуже правильне рішення, яке має суспільно-політичне, міжнародно-правове і дипломатичне значення. Ми ухвалили закон, яким чітко визнали Росію агресором. По-перше, нічого представникам країни агресора їхати до нас і спостерігати, як у нас відбуваються вибори. По-друге, Україна не була присутня ні на яких виборах у Росії. І по-третє, не дивлячись на домовленості, Росія брутально двічі провела вибори на незаконно-окупованих територіях Донбасу.

Однак, я не сумніваюся, що на виборах будуть спостерігачі, які працюватимуть і на росіян – бо спецслужби Росії активно працюють над придбанням агентури у міжнародних інституціях. Навіть якщо на виборах в Україні не буде російських спостерігачів, то будуть люди, які виконуватимуть завдання спецслужб Росії.

Тим не менше – рішення не пустити росіян на вибори є дуже правильним. Воно спричинить відповідну реакцію суспільства і унеможливить прямі провокації з боку російського ворога.

Львівський культурологічний журнал „І“

Щоб розмістити рекламу у „Свободі“, телефонуйте на 973-292-9800, дод. 3040

НОВИНИ НАУКИ

Відбулася конференція „Члени НТШ в науці-2018“

Дагмара Турчин-Дувірак

ТОРОНТО. – 1 грудня 2018 року в Інституті св. Володимира відбулася традиційна, бо вже восьма, конференція „Члени НТШ в науці“. Вісім доповідей конференції були об'єднані в три сесії: перша та друга присвячені Голодоморові. Головою першої сесії був д-р Віктор Остапчук, другої – д-р Ксеня Кебудзинська, третьої – д-р Тарас Кознарський.

Відкрила першу сесію голова НТШ в Канаді д-р Дарія Даревич. Вона привітала всіх присутніх, особливо доповідачів з-поза Торонто та гостей з України.

Перший доповідач Ксеня Мариняк з Едмонтону є добре відомим в Канаді перекладачем з української на англійську мову, до речі, єдиним сертифікованим професійним перекладачем з цієї мовної комбінації у трьох степових провінціях Канади. Вона брала участь в підготовці понад 15 наукових видань, зокрема, англійської „Енциклопедії Українознавства“.

У своїй доповіді „Як українська національна ідентичність презентується англійською мовою“ К. Мариняк зосередилася на трьох аспектах.

Перший аспект – присутність чи відсутність української мови як такої в західних медіях. Наведені доповідачем приклади свідчать скоріше про її відсутність. Так, зокрема, в Гарвардському університеті розробили схему здорового харчування, яку пропонують різними мовами, серед яких українська відсутня. Така ситуація, наголосила доповідач, виглядає неприпустимою щодо державної мови легітимної держави.

Другий аспект – це точність, чи якість перекладу, що також є цілком незадовільним. Один з красномовних прикладів – назва фільму „Everything is Illuminated“ (фільм про американця, що приїхав до України шукати своїх предків): очевидно, ця назва зовсім не передає характеру і сенсу українського вислову „Все ясно“. Інший приклад, який навела К. Мариняк, це англійський переклад інтерв'ю з Патріярхом Святославом, де вибір слів англійською мовою явно спотворював сенс висловів Патріярха.

Щодо третього аспекту – транслітерації української мови англійською – то тут спостерігається певний поступ. Позитивні зрушення бачимо у кампанії, що ведеться на державному рівні, про заміну російської назви української столиці на її українську транслітерацію: Kiev на Kyiv. Також з того, що спостерігала доповідач під час свого перебування в Україні у вересні минулого року, англійські переклади міст, містечок та сіл України в цілому дотримуються транслітерації, прийнятої в Україні 2010 року, що, в свою чергу, в більшості випадків відповідає правилам, прийнятим Канадським Інститутом Українських Студій (КІУС) при виданні англійської „Енциклопедії Українознавства“.

Д-р Олександр Романко (Торонто) представив доповідь „Дизайн навчальних програм у Канаді та Україні на основі штучного інтелекту та аналітики даних“. Д-р О. Романко працює у відомій компанії IBM та одночасно є професором

Учасники конференції (зліва сидять): Юрій Даревич, Олег Романишин, Дарія Даревич, Ксеня Кебудзинська, (стоять): Віктор Остапчук, Юрій Рарог, Валерій Полковський, Ксеня Мариняк, Лідія Бойчишин, Олександр Романко. (Фото: Микола Сварник).

Університету Торонто і директором магістерської програми в Київській школі економіки. На початку д-р О. Романко коротко ознайомив слухачів із здобутками IBM та загальними досягненнями аналітики даних, а далі перейшов до розробленої ним програми з дизайну навчальних програм. Програма базується на вивченні існуючого ринку робіт та кваліфікацій, необхідних для отримання цих робіт.

Завдяки цій програмі його студенти в Університеті Торонто змогли переробити та вдосконалити його курс „Introduction to Data Science and Analytics“. Це, зокрема, включає вивчення найважливіших на сьогодні мов програмування, як і необхідних нетехнологічних навичок – наприклад, комунікаційних. Д-р О. Романко активно працює над впровадженням подібних програм і в Україні, зокрема, в Українському Католицькому Університеті (УКУ) та Київській школі економіки, з якими він активно співпрацює.

Про успіх його роботи свідчить результат світових змагань студентських команд з аналітики даних, організованих канадським Університетом Квінс у співпраці з бізнесовими компаніями. За умовами змагань 100 команд з різних університетів світу працювали впродовж місяця над поставленим завданням. З надісланих проектів відбрали п'ять фіналістів, які вже особисто змагалися в Торонто якраз напередодні конференції. Перше місце здобула команда студентів з Університету Торонто, що навчаються на курсі проф. О. Романка, друге і третє місце посіли дві команди з УКУ, що також навчаються за програмою, розробленою проф. О. Романком. Зустріч з українськими студентами – переможцями змагання відбулася 2 грудня 2018 року в Торонто.

Доповідач з Едмонтону Олена Сіваченко навчається в докторантурі Альбертського університету та працює науковим співробітником Методичного центру української мови в КІУС цього університету. Вона спеціалізується на викладанні української мови як іноземної. Саме цьому – методиці використання змішаної моделі навчання української мови як іноземної – вона і присвятила свою доповідь. Головна теза доповіді – нове покоління вимагає цифрового компонента в системі навчання, і власне на цій ідеї і побудована змішана модель вивчення української мови.

Поєднання традиційних лекцій в класі з професором з навчанням онлайн відкриває багато можливостей перед студентами, зокрема, дає їм гнучкий розклад та більше особистої незалежності.

О. Сіваченко разом з її керівником, проф. Аллою Недашківською, розробила новий курс під назвою „Подорожі.UA“, в якому застосовано змішану модель вивчення української мови, та який було задумано як своєрідну подорож потягом. Річний курс організовано в 26 блоків, по 13 в кожному семестрі. Курс „Подорожі.UA“, виявився дуже ефективним та користується популярністю у студентів. Якщо в попередні роки число бажаючих вивчати українську мову в Альбертському університеті постійно падало, то з появою нового курсу воно зростає – так, в цьому навчальному році на курс записалося 30 студентів.

Друга сесія конференції відкрилася привітальним словом гості з України, заступника голови НТШ в Україні Лідії Бойчишин, яка розповіла про урочисті заходи, що відбулися у Львові з нагоди ювілею.

„Жнива Розпачу“: Історія першого документального фільму про Голодомор – так називалася доповідь д-ра Юрія Даревича, професора фізики Університету Йорк в Торонто та одного з засновників Українсько-Канадського Дослідно-Документаційного Центру. Проф. Ю. Даревич брав безпосередню участь у творенні фільму, тож його доповідь базувалася на власних спогадах.

Вперше Ю. Даревич зацікавився темою Голодомору в 16-літньому віці, коли побачив в енциклопедії „Britannica“ таблицю населення СРСР між 1926 і 1939 роками. Фактично у всіх народів спостерігався приріст у понад 20 відс., в той час як в українців кількість населення впала на 10 відс. Вже в дорослому віці, напередодні 50-ої річниці Голодомору, Ю. Даревич та його товариші вирішили зробити факт злочину Сталіна супроти українського народу відомим у світі. Вони утворили Комітет дослідження Голоду України, який вирішив, що найкраще донести правду про Голодомор до найширшого загалу світової громадськості через кіно. І так постав проект фільму „Жнива розпачу“. Фільмували Славко Новицький і Юрій Луговий з участю Марка Царинника. Документальний фільм, окрім англійської, озвучили ще кількома європейськими мовами. Фільм було показано на 10 кінофестива-

лях, де він здобув ряд нагород.

Д-р Олег Романишин (Торонто) присвятив свою доповідь політичному контексту Голодомору. Довголітній головний редактор газети „Гомін України“ є також дослідником і редактором збірки документів „Holodomor: The Ukrainian Genocide“ (2014). Незважаючи на те, що російські історики продовжують заперечувати голод 1932-1933 років як суто український феномен, презентовані д-ром О. Романишином документи яскраво засвідчили, що політика більшовицького режиму від самого початку була спрямована на плянове і систематичне винищення української нації.

Третя сесія відкрила кандидат історичних наук Юрій Рарог (Торонто). Сфера зацікавлень доповідача – проблеми розвитку інноваційної економіки та можливості координації політичних трансформацій. Тема його доповіді – „Проблема досягнення успіху в практичній політиці на прикладі українських визвольних змагань другої половини ХУІІІ ст.“ – була присвячена його власній теорії практичної політики, яку він застосував до аналізу відомих історичних подій того століття.

Основи практичної політики, згідно з концепцією доповідача, базуються на принципі досягнення поставленої мети та запобігання трагедій, що сталися в минулому. Досягнення успіху ґрунтується на певних законах, принципах і методах, які і поставив за мету продемонструвати у своїй доповіді Ю. Рарог.

Кандидат філологічних наук Галина Костюк (Торонто) присвятила свою доповідь творчості видатної української поетеси Наталі Лівичко-Холодної. На думку доповідача, її поезію можна б також порівняти до графіки її чоловіка, а ще до вишивок на українських рушниках. У цій поезії, де начебто нічого не відбувається, надзвичайно важлива метафора – вся навколишність тут метафоризується.

Останню доповідь конференції на тему „Співпраця Канади і України: Центр канадознавства Національного університету „Острозька академія“ представив Валерій Полковський, доктор філософії з Едмонтону, який охарактеризував внесок українців Канади в розбудову освітніх закладів в Україні, зокрема, створення віртуальної бібліотеки за кошти діаспори та ролю Джеймса Тимертея в заснуванні Центру Андрея Шептицького при УКУ.

Основну частину доповіді д-р В. Полковський присвятив історії розвитку канадознавства в Україні. Вона розпочалася від 2010 року, коли при університеті „Острозька академія“ відкрився Центр Канадознавства (д-р В. Полковський є директором центру). З того часу в Україні виникли й інші осередки, наприклад, в Луцьку, а канадознавці працюють в Дніпрі, Кременці, Рівному, Львові, Тернополі, та інших містах України. Відбуваються наукові конференції, мета яких – об'єднати зусилля канадознавців і привабити молодих дослідників до канадської тематики.

Виступи викликали багато запитань від зацікавлених слухачів та часто супроводжувалися жвавою дискусією.

Ми змогли!...

(Закінчення зі стор. 1)

вання УНСоюзу міг стати лише цей один день – 22 лютого, День народження Джорджа Вашингтона. Горде перше „We did it!“ прозвучало по-церковнослов'янськи: „Совершишася!“.

Від того дня проліг великий шлях, гідний нашої вдячної пам'яті, гідний поваги з боку наших молодших поколінь і з боку України. Славних віхів на цьому шляху було стільки, що їх годі перерахувати в короткій ювілейній статті.

Вже в першому десятиріччі ХХ ст. УНСоюз налічував на східно-мозові узбережжі Атлантики тисячі членів, довкола найактивніших з них росли наші відділи, поставали українські церкви, школи, хори, драматичні гуртки. „We did it!“.

З ініціативи Українського Народного Союзу діяли фонди допомоги українській Галичині, котра в тяжких умовах боролася за свою національну ідентичність. „We did it!“.

З початком 1914 року Просвітня комісія УНСоюзу проголосила той рік Роком Тараса Шевченка, а видавництво „Свободи“ невдовзі подарувало українській молоді десятки творів української і світової класики, зазначаючи при цьо-

му на обкладинці кожної книжки: „В честь столітніх роковин Тараса Шевченка“. „We did it!“.

Від серпня 1914 року, у зв'язку з вибухом Першої світової війни, за закликом „Свободи“ розпочалися зборки на Фонд Визволення України, а з січня 1915 року – на Фонд Українських Січових Стрільців. „We did it!“.

Проукраїнські громадсько-політичні зусилля Українського Народного Союзу увінчалися триумфом: Президент Вудро Вільсон проголосив 21 квітня 1917 року Українським Днем. „We did it!“.

А якої енергії, якої невтомності вимагалось від наших попередників, чільних союзівців, в усі дальші роки! Прислухаймося сьогодні до трагічних 1930-их років, коли американське українство било на сполох, щоб світ дідався, як більшовицька Москва знищує Україну голодом. Саме з цією актуальною метою Український Народний Союз заснував другий свій друкований орган – „The Ukrainian Weekly“. „We did it!“.

А які темні гори наклепів на нашу націю треба було розсунути і неутралізувати невдовзі після Другої світової війни, коли наші недруги намагалися скомпрометувати справедливу національно-визвольну

боротьбу Української Повстанської Армії, видати її за колаборцію з гітлерівцями.

Як важливо і як тяжко було вберегти в чистоті наше національне ім'я і мати відповідний вплив на американські урядові чинники задля того, щоб Америка відчинила двері перед мешканцями українських повстанських таборів у Німеччині.

Скільки сил належалося присвятити українській справі в темні брежнєвські роки, коли радянські тюрми знову наповнилися українськими патріотами. І хто так послідовно і безперервно, як не ми, американські українці, підтримував морально і матеріально українських дисидентів і їхні родини?

Хто, як не наша союзова громада, не відступив перед, здавалося, недосяжним завданням – відкриттям пам'ятника Тарасові Шевченку в американській столиці? Але ми здійснили все це.

Втім, це лише невеличка частка з усього звершеного і досягнутого нашої громадою, тобто Вами, дорогі члени Українського Народного Союзу.

Окремо хочу з особливою гордістю підкреслити ще одну заслугу наших знаменитих попередників – велику, справді історичну, гідну цивілізовану, демократичну націю.

Маю на увазі ролі українського жіноцтва в долі і в розвитку Українського Народного Союзу. Упродовж цих 125 років тисячі жінок мали можливість виявити свою громадську енергійність і організаторський талант в нашому союзному середовищі.

Ще перед Першою світовою війною наша „Свобода“ писала: „Ніхто так, як жінка, не потрапить впоїти в дітей любов до свого рідного й заохотити їх на ціле життя до завзятої боротьби за права свого народу. Тому браття-товариші, просвічайте своїх жінок і дочок, давайте їм читати газети і книжки, зацікавлюйте їх усіма народними і політичними справами, яким самі займаєтесь і за які боретесь. Може, серед тих прибитих домашньою працею жінок і дівчат є не одна велика організаторка...“.

Всі подальші роки засвідчили правду цих слів, зробили відомими усій нашій громаді сотні і сотні імен великих українок-організаторок. Ця слава традиція жива й сьогодні.

Тому нині є всі підстави вітати одне одного з нашим спільним святом, з 125-річчям Українського Народного Союзу.

Низький Вам уклін і найщиріші побажання кожному і кожній з Вас і Вашим родинам!

Шукаємо опікунку для старенької мами в Silver Spring MD. Побажаний досвід/витривалість з хворими на Алзгаймер. Близько церков, активна Українська громада, гарний дім. Ukicaregiverneeded@gmail.com or 617-566-1996

АРКА
Вишиванки, хустки, нитки, тканина до вишивання, рушники, коралі, пояси, кераміка, різьба
89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

ХРИСТИНА БРОДИН
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
CHRISTINE BRODYN
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
187 Henshaw Ave.
Springfield, NJ 07081
Tel.: 973-376-1347

ОКСАНА СТАНЬКО
Ліцензований продавець
Страховання Життя
OXSANA STANKO
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
32 Peachtree Rd.
Basking Ridge, NJ 07920
Tel.: 908-872-2192; email: stankouna@optimum.net

DNIPRO LLC.
•Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
•Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
•Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.
ROSELLE, NJ 645 W. 1st Ave. Tel.: (908) 241-2190 (888) 336-4776
CLIFTON, NJ 565 Clifton Ave Tel.: (973) 916-1543
PHILADELPHIA, PA 1916 Welsh Rd., Unit 3 Tel.: (215) 969-4986 (215) 728-6040

2200 Route 10 West, Suite 109 Parsippany, NJ 07054 (973) 538-3888 • Fax: (973)538-3899

ROXOLANA
INTERNATIONAL TRADE, LTD
e-mail: roxolanald@roxolana.com
web: www.roxolana.com

ПАКУНКИ В УКРАЇНУ
МОРЕМ • АВІА
Вага від 10 до 150 фунтів *

- Пересилайте пакунки до нас через UPS.
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуйтеся нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973) 538-3888.
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії,
- Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктові пакунки з каталога.
- Медикаменти на замовлення до України.

ROXOLANA Travel
• У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшості європейських країн.
• Візові послуги до України (без запрошення).
• Зустрічаємо і відвозимо на летовище.
• Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service
ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:
Сума Оплата Сума Оплата Сума Оплата
\$100 - \$ 7 \$400 - \$12 \$ 800 - \$17
\$150 - \$10 \$500 - \$12 \$ 900 - \$20
\$200 - \$10 \$600 - \$15 \$1000 - \$20
\$300 - \$12 \$700 - \$17
Сума вище \$1000 - Оплата 2%

Маємо ліцензію на пересилку доларів. Також пересилаємо в інші країни.
* Додаткова оплата за доставку. Існують певні обмеження.

ЗАМОВЛЯЙТЕ
Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога **вміст пакунка:**
борошно - 20 ф., гречка - 10 ф., олія - 1 гальон, тушонка - 3 ф., салами - 3 ф., родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф., кава мелена - 2 ф., шоколад - 2 плитки. Ціна \$99 за 51 ф.

1-888-ПАКУНОК (725-8665)

Завантажте наш мобільний додаток для всіх ваших фінансових потреб

Download Our App!

Download on the App Store
GET IT ON Google play

**Deposit checks...
View balances...
Make transfers...
Pay bills & more...**

...using your smartphone or tablet

UKRAINIAN FEDERAL CREDIT UNION **УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТНА СПІЛКА**
MAIN OFFICE | 824 E. Ridge Rd | Rochester, NY 14621 | 585.544.9518 | fax 585.338.2980

AMHERST, NY (716) 799-8385 BOSTON, MA (781) 493-6733 BUFFALO, NY (716) 847-6655 CLEVELAND, OH (440) 842-5888 FEDERAL WAY, WA (253) 237-5293
PORTLAND, OR (503) 774-1444 SACRAMENTO, CA (916) 721-1188 SYRACUSE, NY (315) 471-4074 VANCOUVER, WA (360) 597-2096 WEBSTER, NY (585) 545-6276

877-968-7828 | www.ukrainianfcu.org
Federally insured by NCUA. Equal Housing Lender.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Український Музей відзначив 100-ліття Акту Злуки

Микола Галів

НЮ-ЙОРК. – 26 січня в Українському Музеї відбулося особливе відзначення 100-ліття Акту Злуки українських земель 22 січня 1919 року у Києві. Програма відзначення включала привітання, доповіді і музичну частину. Відзначення можна вважати своєрідною прелюдією до виставки історичних предметів і документів того часу, відкриття якої заплановано на квітень цього року.

Відкриття започатковано співом „Ще не вмерла Україна“. Ведучим був довголітній член і заступник голови управи Адріян Геврик, який привітав численну аудиторію, висловив кілька думок про події того часу і відкрив програму вечора українською й англійською мовами. Водночас він попросив хвилиною мовчання віддати шану тим, що віддали життя за Україну.

Голова управи музею Хризанта Гентиш привітала українською й англійською мовами гостей й аудиторію.

Від імени української держави виголосив привітання і кілька думок про події того часу Генеральний консул України у Нью-Йорку Олексій Голубов.

З доповідями виступили колишній заступник директора Українського Гарвардського Інституту при Гарвардському Університеті д-р Любомир Гайда і старший науковий співробітник Інституту історії України Національної Академії Наук України д-р Юрій Савчук. Вони привернули увагу аудиторії до буремних подій 1918 року, коли Україна проголосила свою незалежність, а 1919 року провела Акт Злуки розтерзаних Російською й Австро-Угорською імперіями земель України в українську соборну і незалежну державу.

Л. Гайда у своїй доповіді влучно нагадав питання, як ставили собі творці української держави: „За яку незалежність?“ замість простого „За українську“. Цей факт віддзеркалює дух часу, коли поляризували різні ідеологічні течії.

Ю. Савчук у своїй доповіді спирався на історичні документи, які розкривають і уточнюють історичні події того часу, коли ідея злуки перемогла і стала незаперечною історичною дійсністю 22 січня 1919 року у Києві. Про це доповідали обидва промовці.

У музичній частині відбувся фортепіановий дует Анни і Дмитра Шелестів. Прозвучали увертюра до опери „Тарас Бульба“ Миколи Лисенка, „Українська рапсодія“ Александра Жука, „Народні мелодії і танці“ Сергія Борткевича і „Три екстрагантні танці“ Мирослава Скорика. Аудиторія відгукнулася вдячними оплесками.

Такий ось...

(Продовження зі стор. 1)

жуть його від небезпечних відступів чи манівців.

Проте, В. Зеленський – невіглас за політичним світоглядом, в якому дотепер, – а людині вже ж 40 років – не знайшлося найменшого місця бодай для культурницького українства, вже не кажемо про глибоку і щирі проукраїнськість, без якої годі уявити претендента на ролю українського керманіча.

Й дуже подібне до того, що саме ця, м'яко сказавши, недоукраїнськість, котра дуже легко може обернутися антиукраїнськістю, приваблює коментаторів у таких же недоукраїнських, і на межі з антиукраїнськістю, засобах масової інформації. Про олігархічні телеканали тут вже й мови ніякої нема. Але от пильніше читаймо „Українську правду“, колись засновану переконаним українським патріотом, безкомпромісно чесним і кришталево правдивим Георгієм Гонгадзе. Сьогодні про „Українську правду“ все частіше чуємо: ні не українська, ні не правда. В останні роки світоглядну лінію цього впливового видання визначає талановитий російськомовний публіцист Михайло Дубинянський, так тонко баянкуючи у своїх аналізах між критикою української держави як своєї і як чужої для нього, що далеко не кожен читач відчує у його позірному об'єктивістських публікаціях чужий дух.

Таким є й свіжий текст М. Дубинянського „Майбутнє належить їм“ („Українська правда“, 9 лютого), в якому автор обґрунтовує першість В. Зеленського в соціологічних опитуваннях появою в українському соціумі нового масового молодіжного прошарку, котрий нібито вносить в життя суспільства цілком нову якість, при цьому не успадковуючи нічого від старших поколінь.

Перекладаємо декілька речень з цієї „глибокої філософії на мілкому місці“:

„...Протистояння Кремлеві, декомунізація, українізація, автокефалія, демонтаж імперських символів, заборони російського інформаційного продукту – все це чиниться, за мовчазною загальною згодою, заради майбутнього. Але, захопившись успішною боротьбою з „совком“ і „русским міром“, українські пасіонарії не помітили, як на зміну молоді прийшов середній віковий прошарок. Наша монополія на майбутнє виявилася підірваною. Нас від-

тісняє молоде покоління, породжене новою цифровою ерою. Вона має власні смаки і пріоритети. Ці нові господарі майбутнього не цікавляться томосом, проводять свій час в забороненій російській соціальної мережі й обирають кандидата Зеленського...“.

А далі такий ось висновок: „Молодих українців надто часто розглядають як інструмент. Інструмент порухів з імперським минулим. Інструмент націблдингу. Інструмент просування тих чи інших цінностей. Але проблема полягає в тому, що самі молоді люди не хочуть бути інструментом: вони хочуть жити своїм власним життям. І всяка дія, покликана спрямувати українську молодь у правильному напрямку, породжує протидію“.

Під цією постмодерністською „логікою“ підпишеться найзапекліший кремлівський пропагандист, добре розуміючи, як важливо, з погляду поновного поглинення України путінською Росією, розірвати ідейну і духовну єдність між різними поколіннями українців.

Ні, українську історію творить не та молодь, що „сидить в російських соціальних мережах“, а та, що була злетілася з усієї України на Майдан, а потім пішла воювати за Україну в окупований путіністами Донбас.

М. Дубинянський і його однодумці даремне підносять В. Зеленського як „антисистемного“ кандидата – у той час, як система, тобто державна машина, ще не повною мірою позбулася радянських рудиментів і давно потребує радикального оновлення. Справді потребує. Але ж національна держава – це щось набагато більше, ніж система влади. Українське суспільство, як і кожне інше, – це також система невидимих, але кожної миті присутніх культурних і духовних зв'язків між поколіннями, система глибоко закорінених у психологію традицій і уявлень про добро і зло, про самий сенс людського життя.

Що може додати до цієї вищої системи буття В. Зеленський, якщо він мало що розуміє в нижчій, в системі державної влади? Якщо він – неук в історії і не відає, відколи почалося протистояння Москви з Києвом? Ось його жалюгідне рабське звернення до Володимира Путіна на самому початку війни на Донбасі: „Шановний Володимире Володимировичу, не допустіть зі свого боку навіть натяку на збройний конфлікт, тому що Росія й Україна – братні народи. Ми одного кольору, в нас однакова кров, ми всі один одного розуміємо, незалежно

від мови...“.

До речі, про мову. В недавньому (5 лютого) інтерв'ю для видання „Главком“ В. Зеленський на запитання, якою мовою він думає, відповів: „Вдома, у звичайному житті – російською“. Еге ж, дуже гарна перспектива – що за його президенства вся Україна „вдома, у звичайному житті“ заговорить російською.

Так, для В. Зеленського Москва – братня. Нещодавно, в січні цього року, українські журналісти-розстежувачі виявили, що телепрограма В. Зеленського „Квартал-95“ фінансується кількома російськими компаніями.

Нарешті, ледве чи можна спростувати залежність В. Зеленського, та й сам факт висунення його кандидатури, від олігарха Ігоря Коломой-

ського, власника того самого телеканалу „1+1“, на якому має етер ця хвалена програма блазнів – „Квартал-95“. Хвалена, певна річ, далеко не всіма.

Відомий український письменник і художник Лесь Подерв'янський вважає, що програма В. Зеленського і український гумор – різні речі: „Це не наш гумор, це жарти для бидла. Йому покажи палець – і буде сміятися. Але в Зеленського – якихось 10 відс., це означає, що 90 відс. – не бидло...“.

На щастя, так. Навіть якщо не 10, а 20 відс. – все одно нормальних, свідомих людей більше. На жаль, – в Україні все ще активно діють темні сили. Діють, звісно ж, під виглядом світлих. Вчасно не виявлені, вони здатні заподіяти багато зла.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці
Українська Вільна Академія Наук
Український Науковий Інститут Гарвардського Університету
Український Інститут Америки

запрошують на

XXXIX

Шевченківську наукову конференцію

Програма

Відкриття

Анна Процик

Науковий секретар УВАН

Олесь Федорук

(Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ)

«Тарас Шевченко в Кулішевому проєкті ілюстрування «Чорної ради»

Ostap Sereda

(Harvard Ukrainian Research Institute)

«Shevchenko, Kulish, and the Shaping of Ukrainian National Populism in Habsburg Galicia in the 1860s and 70s»

George G. Grabowicz

(Harvard University/NTSh-A)

«Taras Shevchenko and Kulish: the Reception Reconsidered»

Закриття

Григорій Грабович

Віце-Президент НТШ-А

**В суботу, 2 березня 2019 року,
о 3-ій годині по пол.**

в будинку Українського Інституту Америки
2 E 79th St., New York, NY 10075

*Ваші оощадности
зростають найшвидше
на сертифікатах*

*Високі відсотки
Різні терміни*

2.63% АРУ*

однорічний

2.99% АРУ*

Чотирирічний

2.74% АРУ*

дворічний

3.25% АРУ*

п'ятирічний

САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

Завжди професійна, конфіденційна та ввічлива обслуга.

ГОЛОВНЕ БЮРО: 108 SECOND AVENUE NEW YORK, NY 10003 TEL: 212-473-7310 FAX: 212-473-3251

Вигідно розташовані філії:

КЕРГОНКСОН:

6329 Route 209
Kerhonkson, NY12446
Tel: 845-626-2938
Fax: 845 626-8636

ЮНІОНДЕЙЛ:

226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: 516 565-2393
Fax: 516 565-2097

АСТОРИЯ:

32-01 31st Street
Astoria, NY 11106
Tel: 718 626-0506
Fax: 718 626-0458

ЛІНДИНГІРСТ:

225 N. 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: 631 867-5990
Fax: 631 867-5989

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
Info@selfreliancenyc.org

ІНТЕРНЕТ:
www.selfreliancenyc.org

**Поза Нью Йорком дзвоніть
безкоштовно:**

*АРУ - Відсоток у річному відношенні з денно нарахованою дивідендою. Штраф нарахований за передчасне закриття сертифікату. Мінімальна сума на відкриття сертифікату - \$500.00. Дивіденда може бути змінена в будь який час.

Your savings federally insured to at least \$250,000
and backed by the full faith and credit of the United States Government

NCUA

National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

**EQUAL HOUSING
LENDER**

Що все це...

(Закінчення зі стор. 3)

ти кримінальну справу. Затриманого в „Борисполі“ співзасновника ініціативи „Хто замовив Катю Гандзюк?“ прикордонники відпустили з миром, хоч присутній там офіцер поліції був проти цього. Керівник Нацполіції публічно вибачився за дії свого підлеглого, а з підтримкою начальника департаменту патрульної поліції Євгена Жукова та його першого заступника Олексія Білошицького частина поліцаїв розпочала флешмоб: „Я — Бандера! Слава Україні!“...

Таким чином, далеко не всі сило-

вики (власне, мабуть, більшість з них) хочуть бути підданими Малоросії, служити „кремлівському карликові“ та його місцевим пахолкам.

Але все одно, якщо можновладці не відмовляться від використання „беркутів“ у спецпідрозділах (добре, якби на фронті, а то в тилу, проти учасників акцій протесту), не припинять залучати „тітушок“, не відмовляться від спроб прикрити „своїх“ негідників на політичних посадах, Україну чекатимуть бурхливі й небезпечні для держави події.

„Високий замок“

Сергій Грабовський – український філософ, письменник, публіцист, Київ.

Знищення України...

(Закінчення зі стор. 4)

ши співцем сталінського ладу. Не обійшли стороною і дітей великих майстрів української літератури. Були вбиті син Івана Франка Петро, син М. Коцюбинського Юрій. Чоловік покійної Лесі Українки музикознавець Климент Квітка пройшов через муки таборів. Ще живий і здоровий в ті роки Василь Стефаник обачно жив в „панській Польщі“, відмовився в 1933 році від персональної пенсії від радянського уряду в знак протесту проти Голодомору і репресій в Україні.

У нескінченному мартирологові української культури ХХ ст. перерахую небагатьох, не згадуючи вже названих мною: Михайло Бойчук, Тимофій Бойчук, Гордій Брасюк, Кость Буревій, Марк Вороний, Василь Вражливий, Михайло Драй-Хмара, Сергій Єфремов, Дмитро Загул, Микола Зеров, Михайло Івченко, Мирослав Ірчан, Майк Йогансен, Борис Коваленко, Григорій Коваленко, Григорій Косинка, Володимир Косинський, Наталія Коцюбинська, Антін Крушельницький, Фавст Лопатинський, Іван Микитенко, Володимир Науменко, Валеріян Підмогильний, Сергій Пилипенко, Євген Плужник, Валер'ян Поліщук, Клим Поліщук, Люціяна Піонтек, Олександр Пучковський, Михайло Семенко, Михайло Слабченко, Тарас Слабченко, Валер'ян Тарноградський, Дмитро Фальківський, Павло Филипович, Гнат Хоткевич, Вероніка Черняхівська, Володимир Чеховський, Гео Шкурупій, Григорій Епик, Матвій Яворський...

Ні про одного з них росіяни не знають.

Я дуже люблю Німеччину. Але з німців провину за Голокост досі не змити нічим, хоча вони якраз і покалися (у всякому разі, їхня західня частина). І так буде ще років 100. Те ж саме і з росіянами. Провину за Розстріляне Рідродження і за Голодомор з росіян нічим не змити. І тут між росіянами проходить вододіл – між тими, хто не вигадає виправдань („росіяни гинули теж...“) і не закликає „хлопці, давайте жити мирно“, а без жодних застережень і ілюзій визнає колективну провину своєї нації перед українцями і кається перед ними. Україна – лякмусовий папірець з виявлення в російській нації нормальних російських людей і хижих аморальних москалів.

Зрозуміло, покаяння – глибоко індивідуальна річ. Мова йде про вектор суспільної свідомості. Проте, що люди в масі своїй переста-

ють виправдовувати катів і відчують жах і гіркоту від того, що було вчинено їхніми батьками і дідами.

Однак, замість покаяння перед Україною і компенсації за заподіяні шкоди хоча б безкоштовними газом і нафтою, а не тільки передаванням Криму (як це зробив Микола Хрущов, спокутуючи свою провину перед Україною за Голодомор, про що він говорив прямо), замість всього цього нинішня мета Росії – ізолювати і паралізувати Україну, відібрати в Україні Крим і Донбас. Звести величезну багату країну до „галузі“ путінської економіки, заснованої на круговій поруці, грабежі і корупції... Про моральність московської адміністрації питання не виникає вже давно. Росія перетворилася в грудну жабу пострадянського простору.

Залишилося останнє запитання. Чому багато росіян, люди пристойні, освічені і часом з вигляду цілком культурні, щиро вважають Україну збіговиськом недолугих „молодших братів“, яких треба повернути назад. Імперський комплекс в підсвідомості? Ні, не він. Двовікове промивання мізків великодержавної пропагандою – так буде точніше.

Я довго думав над цією моральною проблемою і ось до яких висновків дійшов. Російські люди прекрасно знають, чие „сало з'їли“. Добре знають, що і вони, і їхні батьки і діди зрадили Україну і зраджували її протягом усього свого життя. Всі російські люди прекрасно знають, що третє століття поспіль зневажають Україну і використовують Україну, приймаючи як даність брехливу пропаганду про „єдиний народ“, вигадану М. Катковом в 1863 році. Тому одні ганять Україну, інші прямо вмирають від ненависти до України, матюкаються і глумляться над нею, треті з піною в роті падають на підлогу в антиукраїнській істеричі, четверті лицемірно-слізливо тягнуть кишки з опонентів – „ми ж єдиний народ, ми, мовляв, так один одного любимо, відход України – такий удар по Україні та Росії“. А інші мовчать – не говорять. Звинувачені совістю.

Так чинять усі представники людської породи, які намагаються позбутися почуття провини, не вдаючись до єдиного методу, що очищує совість – покаяння. Замість останнього виникає іраціональна контрагресія і українофобська істерика.

„Ненависть в поєднанні зі зневагою здатна струсити будь-яке ярмо“, – писав Вольгер. Виправдана ненависть до Росії розливається по українських просторах з ініціативи самої Росії.

Ділимося сумною вісткою, що 19 січня 2019 року, на 71-му році життя відійшов у вічність наш дорогий Муж, Зять, Швагер і Вуйко

св.п.

Петро Ігор Басалик

Похоронні відправи відбулися в Катедрі св. Йосафата в Клівленді, Огайо, а похований на цвинтарі св. Андрія.

Горем прибиті:

дружина - Дарія з дому Дем'янчук

теща - Ольга Дем'янчук

швагер - Андрій Дем'янчук з дружиною Лідією та дітьми Петром і Адріаною

ближча і дальша родина в Америці, Німеччині й Україні.

Вічна Йому пам'ять!

VARSHAVSKY MONUMENTS

862-812-7086

E-mail: VarshavskyMonuments@gmail.com

ПАМ'ЯТНИКИ — МАВЗОЛЕЇ

Великий вибір граніту

Індивідуальний дизайн

Гравірування на граніті

Керамічні фотографії на пам'ятники

Замовлення, виготовлення і встановлення в штатах NJ/NY/PA

Oblast Memorials

PO Box 746, Chester, NY 10918

845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA

З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПAM'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЄКТ.

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА

Our services are available

anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами на цвинтарі в С. Бавнд Бруку і перенесенням тлінних останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)

UNION, NJ 07083

908-964-4222 • 973-375-5555

www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в **BRONX, BROOKLYN, NEW YORK** і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.

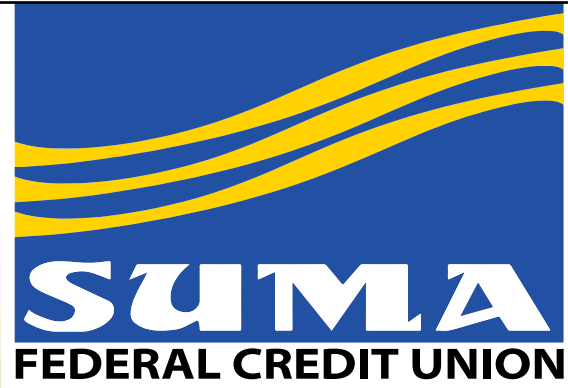
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009

(212) 674-2568

Шановні читачі!

Висилаючи до „Свободи“ спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

У нас Ваші Заощадження
РОСТУТЬ

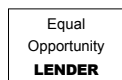
MONEY MARKET

2.02% APY*

на суму 50,000 і більше

*APY = Annual Percentage Yield calculated on the assumption that dividends remain on deposit until maturity. A minimum to open a CD is \$ 1,000.00. Early withdrawal penalties may apply. Rates are effective Jan. 2, 2019 and are subject to change.

SUMAFUCU NMLS# 527694

CDs

1 Year CD - Share CD

2.79% APY*

5 Year CD - Share CD

3.30% APY*

НАШІ ФІЛІЇ ЗРУЧНО РОЗТАШОВАНІ

Main Office

125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Yonkers Branch

Ukrainian Youth Center
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: 914-220-4900, Option 7
Fax: 914-965-1936

Spring Valley Branch

Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch

Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch

Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

1-888-644-SUMA (7862) Відвідайте нас на www.sumafcu.org